

LUNDS
UNIVERSITET

Institutionen för psykologi

Psykologprogrammet

Hur vet du att du vill?

En tematisk analys om unga kvinnors upplevelse av sexuell samtycke

Klara Berg & Ting Mattsson

Psykologexamensuppsats. 2021

Handledare: Per Johnsson

Examinator: Eva Hoff

Abstract

The aim of this study was to examine young women's subjective experiences of sexual consent. Data was collected through semi-structured interviews with eight female participants between 20-30 years old. The study had a phenomenological and an inductive approach. Analysis of the results was made on a semantic level. Material from the interviews was analyzed using a reflective thematic analysis. Three main themes and eight sub themes were identified in the analysis. The first main theme *Consent is both body and thought* considered the way the participants interpreted their bodies' signals and noticed the content of their thoughts in situations where sexual consent was actualized. The second main theme *Developing towards sexual consent* regarded how the participants developed their understanding of sexual consent through inner reflection and conversations with others. The third main theme *A question about something larger than "just" sex* showed how the participants were influenced by heteronormative stereotypes. The study shows that the participants' experience of sexual consent is influenced by thoughts, emotions and how they interpret their bodies' signals in the specific relation. The participants experience of consent is shaped by cultural norms and changed through varied sexual experiences. The result in the thematic analysis is of value for designing future qualitative studies.

Key words: sexual consent, sexual experiences, thematic analysis, sexual relations, subjective experience

Sammanfattning

Studiens syfte var att nå en fördjupad förståelse för unga kvinnors subjektiva upplevelse av sexuellt samtycke. Semistrukturerade intervjuer genomfördes med åtta kvinnliga deltagare som var 20–30 år. Studien hade en fenomenologisk och induktiv ansats och analysen gjordes på en semantisk nivå. Materialet analyserades i en reflexiv tematisk analys och tre huvudteman identifierades. Det första huvudtemat *Samtycke är både kropp och tanke* berörde hur deltagarna uppmärksammade och tolkade kroppens signaler och tankarnas innehåll i situationer där sexuellt samtycke var aktuellt. Det andra huvudtemat *Utvecklas mot samtycke* beskrev hur deltagarna genom reflektion och samtal med andra såväl utvecklade som fördjupade den egna förståelsen för sexuellt samtycke. Det tredje huvudtemat *En fråga om något större än "bara" sex* visade hur deltagarnas samtycke påverkades av heteronormativa stereotyper och könsspecifika föreställningar i den sexuella relationen. Studien visar att unga kvinnors upplevelse av sexuellt samtycke färgas av deras tankar och känslor samt hur de tolkar kroppens signaler i den specifika relationen. Deltagarnas upplevelse av sexuellt samtycke formas av kulturella normer. Studien visar även att upplevelsen av vad samtycke är förändras genom varierande sexuella erfarenheter. Innehållet i den tematiska analysen är värdefullt för utformandet av framtida kvalitativa studier.

Nyckelord: sexuellt samtycke, sexuella erfarenheter, tematisk analys, sexuella relationer, subjektiv upplevelse

Tack!

Stort tack till studiens deltagare som tog sig tid att dela med sig av sina erfarenheter. Er generositet och öppenhet möjliggjorde tillblivelsen av denna studie. Ett stort tack även till vår handledare Per Johnsson för all hjälp och stöttning under arbetets gång.

Innehållsförteckning

Hur vet du att du vill? En tematisk analys om unga kvinnors upplevelse av sexuell samtycke	Fel! Bokmärket är inte definierat.
Konceptualisering av begreppet sexuell samtycke	2
Forskning om sexuell samtycke i svensk kontext	3
Att kommunicera samtycke.....	4
Vikten av att kontextualisera ett beteende.....	5
Makt och normer	6
Vilja och ambivalens.....	8
Begränsning i tidigare forskning	8
Syfte och frågeställning.....	9
Metod	9
Design.....	9
Teoretisk ansats	9
Reflexivitet	10
Urval och beskrivning av deltagare	11
Procedur.....	12
Analys.....	13
Etiska överväganden.....	14
Resultat	15
Huvudtema: Samtycke är både kropp och tanke	16
Undertema: Fokus på vad kroppen vill.....	16
Undertema: Ett inre språk på gott och ont.....	18
Huvudtema: Utvecklas mot samtycke.....	20
Undertema: Lära av sin erfarenhet.....	21
Undertema: Ett stegvist närmande.....	22
Undertema: Teoretiska perspektiv och samtal med andra hjälper praktiken.....	24
Huvudtema: En fråga om något större än “bara” sex.....	25
Undertema: Relationen påverkar kommunikationen	26
Undertema: Perspektiv på självbild.....	27
Undertema: Föreställningar och förväntningar.....	29

Diskussion.....	31
Samtycke är både kropp och tanke	32
Utvecklas mot samtycke	33
Något större än “bara” sex.....	35
Brister och förtjänster.....	37
Kvalitetskriterier	38
Att äga sitt perspektiv	38
Placera urvalet	38
Grunda i exempel.....	38
Kontroll av tillförlitlighet	39
Koherens	39
Generell kontra specifik forskningsfråga.....	39
Resonera med läsare	40
Tolkning och meningsskapande	40
Implikationer för praktik och framtida implikationer.....	40
Slutsatser.....	41
Referenser	43
Bilaga 1. Annonser.....	47
Bilaga 2. Intervjuguide.....	48
Bilaga 3. Information till forskningsperson	49

Hur vet du att du vill?

En tematisk analys om unga kvinnors upplevelse av sexuellt samtycke

1 juli 2018 trädde en ny sexualbrottslagstiftning i kraft (SFS 2018:618). Den nya bestämmelsen syftade till att tydliggöra att sex ska vara frivilligt för att inte betraktas som en brottslig handling. Regeringens beslut att sätta frivillighet i centrum motiverades av att sexuellt samtycke bygger på individens rätt till sexuellt självbestämmande och personlig integritet. Då straffansvar prövas kommer det vara avgörande om frivilligheten har kommit till uttryck eller inte (Prop. 2017/18:177). Exakt på vilket sätt samtycke ska kommuniceras preciseras därmed inte närmare vilket innebär att det är upp till var och en att själv bestämma hur samtycke sker.

Juridiska definitioner fungerar som en slags fond för andra förståelser och kan därför vara viktiga att betrakta närmare för att förstå hur vi relaterar till olika begrepp (Gunnarsson, 2020). Den juridiska definitionen har på olika sätt präglat tidigare forskning i hur samtycke kommuniceras. I en litteraturöversikt av Beres (2007) beskrevs det som orealistiskt att försöka etablera en juridisk standard för vad sexuellt samtycke är, och vad kan vara. Beres (2007) argumenterar att samtycke är ett komplext fenomen som varken kan eller bör operationaliseras till en standardiserad lista av beteenden. Hur sexuellt samtycke uttrycks påverkas av de involverades sätt att kommunicera, dynamiken i den specifika relationen samt vilken sexuell praktik som åsyftas (Beres, 2007). Även andra forskare (Levand, 2020; Linander et al., 2021) menar att samtycke inte kan beskrivas i en enkel definition eftersom beteenden kan ha olika mening beroende på sitt sammanhang.

En video¹ som använts i sexualundervisning liknade frågan ”Vill du ha sex?” med något så enkelt som att fråga en gäst ”Vill du ha en kopp te?”. Trots den pedagogiska tydligheten i denna liknelse finns det uppenbara brister i tekoppsanalogin, till exempel att ett ”ja” sägas av olika skäl (Brady & Lowe, 2020). En person kan säga ”ja” för att hen vill, men också för att inte vara oartig. Brady och Lowe (2020) har kritiserat att videon använts i

---

¹ Tekoppsanimeringen har cirkulerat på internet i olika utföranden utan tydlig upphovsman. Såvitt vi vet tillhör upphovsrätten Emmeline May på rockstardinosaurpirateprincess.com and Blue Seat Studios. Den kan ses här: <http://www.consentiseverything.com/>.

utbildningssyfte, bland annat på grund av att den inte tar hänsyn till hur graden av frivillighet påverkas av ojämna maktförhållanden mellan könen i den sexuella relationen.

Forskare förespråkar i stället att samtycke studeras utifrån ett annat perspektiv som kan ge en mer nyanserad förståelse för vad sexuellt samtycke kan vara. Vissa har beskrivit samtycke utifrån ett spektrum eller kontinuum (Folkhälsomyndigheten, 2020; Humphreys & Brousseau, 2010) medan andra har använt ord som ”gråzon” (Gunnarsson, 2020; Linander et al., 2021) för att beskriva upplevelser i gränslandet mellan sex med och sex utan samtycke.

Det sexuella samtycket har flera aspekter som komplicerar förståelsen för vad det är och vad det kan vara. Till exempel i hur stor utsträckning samtycket kommuniceras, i vilket sammanhang samtycket sker eller hur maktförhållandena ser ut i den aktuella relationen.

Ytterligare aspekter som berör det sexuella samtycket är individens förmåga att tolka kroppens signaler eller att känna sexuell lust. Samtycke kan även betraktas utifrån ett mer filosofiskt perspektiv: vad innebär det att vilja ha sex?

Konceptualisering av begreppet sexuellt samtycke

Tidigare forskning har främst fokuserat på hur sexuellt samtycke kommuniceras, eller vad individen uppfattar som ett samtycke (Beres et al., 2004; Holmström et al., 2020; Jozkowski & Willis, 2020; Willis et al., 2019). Tidigare studier har valt att definiera samtycke på olika sätt. Det har till exempel beskrivits som en fysisk handling, en mental handling eller kombination av dem båda (Beres, 2007). Ytterligare två exempel på hur samtycke har konceptualiserats är att betrakta det som en enskild händelse, eller som en kontinuerlig process (Linander et al., 2021). Enligt Beres (2007) finns det brister i tidigare forskning i avseende att sexuellt samtycke inte är tydligt definierat, eller att samtycket i operationaliseringen har förenklats till ett givande och tagande. Beres (2007) förespråkar en dynamisk definition som tar hänsyn till hur de sexuella rollerna varierar och förändras under sex. Två litteraturöversikter har lyft vikten av att betrakta samtycke som något mer än endast kommunikation och menar att samtycke även kan vara en inre upplevelse (Beres, 2007; Muehlenhard et al., 2016). Muehlenhard et al. (2016) belyser vikten av en tydlig konceptualisering genom att skilja på *vilja* och *villighet* i fråga om att samtycka till sex. En person kan *vilja* ha sex men inte vara *villig*, exempelvis om det saknas kondom eller för att inte vara otrogen. En person kan vara *villig* att ha sex, till exempel för att bli gravid eller tillfredsställa sin partner, men inte *vilja* ha sex. Sexuellt samtycke har därmed

konceptualiserats på en mängd olika sätt (Beres, 2007), vilket försvårar möjligheten att dra några tydliga slutsatser utifrån tidigare forskning inom området.

Forskning om sexuellt samtycke i svensk kontext

Tre svenska kvalitativa studier har genomförts i syfte att fördjupa förståelsen för det komplexa i sexuellt samtycke. En intervjustudie av Folkhälsomyndigheten (2020) undersökte hur deltagarna kommunicerade, upplevde och praktiserade sexuellt samtycke. I studien intervjuades vuxna kvinnor, män och transpersoner som var 23–61 år. Deltagarna beskrev hur de tolkade och förhöll sig till såväl sina egna som partners beteenden, uttryck och gensvar i sexuella situationer. Studien visade hur samtycke är en kontextberoende och relationell process som förändras och utvecklas över tid. Deltagarna lyfte även behovet av att samtala om sex och samtycke för att främja en positiv syn på sexualitet.

Ett annat bidrag till den svenska samtyckesforskningen kommer från Gunnarsson (2020) som studerade samtycke utifrån filosofiska, sociologiska och psykologiska perspektiv. I studien intervjuades både vuxna män och kvinnor i olika åldersgrupper. Studien visade på det komplexa i olika samtyckesdynamiker och lyfte fram individens behov av att kunna förhålla sig till ”gråzonserfarenheter” för individens sexuella utveckling. Med ”gråzonserfarenheter” avses sexuella upplevelser i gränsen mellan att samtycka till sex och att inte göra det. Studiens deltagare beskrev hur de i vissa fall var ambivalenta i sexuella situationer och att det ibland var svårt att veta vad de ville och kände för i sex. Deltagarna berättade även hur de kunde vilja flera olika saker som inte alltid överensstämde med varandra (Gunnarsson, 2020). Gunnarsson (2020) lyfte fram vikten av individens förmåga att kunna förhålla sig till denna ”gråzon”, snarare än att bortse från dem.

Linander et al. (2021) undersökte hur samtycke kommunicerades, varför deltagarna samtyckte i olika situationer och hur samtycket påverkades av normer. Deltagarna i denna studie var vuxna kvinnor, män och transpersoner i åldern 23–65 år. Studien visade att deltagarna i vissa fall samtyckte när de inte ville ha sex eller när de själva saknade lust. Detta menade Linander et al. (2016) var ett resultat av olika sociala maktrelationer som påverkade deltagarnas handlingsutrymme i samtyckessituationen. Studien visade även hur deltagarnas samtycke påverkades av normativa tankar och könsstereotypa föreställningar som på olika sätt präglade deras syn på sexuella relationer och därmed även sexuellt samtycke. Deltagarna beskrev en osäkerhet kring sin egen vilja samt hur de skulle kommunicera denna ambivalens i sexuella relationer. Linander et al. (2021) tolkade deltagarnas ambivalens som ett uttryck för

att människor inte alltid är rationella och koherenta. Det innebär att det kan finnas en diskrepans mellan vad som kommuniceras till den andre och vad individen själv känner i den aktuella stunden.

Att kommunicera samtycke

I en studie av Beres (2007) undersöktes hur samtycke kommunicerades. En av studiens deltagare beskrev denna kommunikation med orden: "Det är uppenbart, men samtidigt svårt att veta när en person vill ha sex" (Beres, 2007, vår översättning). Citatet belyser hur samtycke både är något enkelt och komplext.

Ett exempel på en modell som gjorts för att systematisera samtyckeskommunikationen kommer från Humphreys och Brousseau (2010). De beskrev hur sexuellt samtycke kommuniceras utifrån två kontinuum: verbal och ickeverbal samt direkt och indirekt. Modellen visar hur samtycke kan förmedlas på olika sätt samt genom kombinationer av dessa ytterligheter. Direkt verbal kommunikation kan vara att fråga "Låt oss ha sex" medan indirekt verbal kommunikation kan vara att fråga "Vill du gå till mitt rum?" Indirekt icke-verbal kan vara att passivt samtycka genom att acceptera ett sexuellt närmande. Direkt icke-verbalt samtycke kan exempelvis vara att ta av sig sina egna eller partners kläder (Humphreys & Brousseau, 2010). Forskning har visat att direkta icke-verbala beteenden, som kyssar eller att avlägsna kläder, används mer frekvent för att kommunicera samtycke än verbala beteenden (Humphreys, 2004).

Folkhälsomyndigheten (2020) beskrev att deltagarna var oroadade för att en direkt fråga om samtycke skulle förstöra "stämningen" i en sexuell situation, något som bidrog till att frågan ofta undveks i sexuella relationer och att samtycke var något som tolkades in i situationen. Detta framkom även i studien av Linander et al. (2021) som visade att sex för många är ett genant eller obehagligt ämne att ta upp i relationer. Flera av deltagarna (Linander et al., 2021) berättade att de saknade ett språk för att kunna samtala om sex med sin partner. En studie av Kitzinger och Frith (1999) visade att kvinnor inte säger "nej" till sex på grund av oro för att uppfattas som arroganta eller otrevliga. Detta kan bidra till en förklaring om varför icke-verbala beteenden dominerar i hur samtycke kommuniceras, det är ett ämne som av många upplevs som svårt att prata om.

Rehman et al. (2017) undersökte hur romantiska partners kommunicerade i sexuella konflikter jämfört med hur de kommunicerade vid andra typer av konflikter. Studien visade att parternas agerande varierade beroende på om det var en sexuell konflikt eller inte, baserat

på hur de uttryckte dominans och värme gentemot varandra under konflikterna. I konflikter kring ämnen som berörde sex visade parterna mer värme gentemot varandra än i andra typer av konflikter. Dock rapporterade deltagarna även en högre ångest inför en sexuell konflikt jämfört med andra konflikter.

Fungerande kommunikation förutsätter förmågan att kunna växla mellan olika sociala språk och kulturella beteenden beroende på dess kontext (Levand, 2020). Beres (2010) visade i en studie att deltagarna "bara visste" om partnern ville ha sex eller inte. Studiens resultat indikerar att många förlitar sig på en "tyst kunskap" i den sexuella kommunikationen, en kunskap som formas av heteronormativa föreställningar och könsstereotypa förväntningar.

En annan studie undersökte hur deltagarna resonerade kring huruvida samtycke förelåg eller inte i hypotetiska sexuella situationer. Studien visade att majoriteten av deltagarna visserligen ansåg att det var bådads ansvar att inhämta och säkerställa sexuellt samtycke, men att deltagarna i ambivalenta situationer fokuserade mer på kvinnans beteende och klädsel för att avgöra om det fanns ett samtycke eller inte (Holmström et al., 2020).

Vikten av att kontextualisera ett beteende

Forskning visar att det inte bara finns *ett* sätt att kommunicera samtycke. Den betydelse som tillskrivs ett ord, eller ett beteende, varierar utifrån den kontext inom vilket samtycket sker. Till exempel kan en hand på en axel både vara en inbjudan till ett närmande, men det kan även vara en gest som signalerar distans. För att bättre kunna förstå beteenden behöver vi se till dess funktion och inom vilken kontext som de sker (Ramnerö & Törneke, 2006).

Ett illustrativt exempel på varför en vedertagen definition av hur samtycke kommuniceras inte bör skapas kommer från ett domstolsbeslut i USA. Juryn bedömde att kvinnan hade samtyckt till sex eftersom hon under våldtäkten bad förövaren att använda kondom (Beres, 2007). Fallet visar på vikten av att betrakta handlingen i sitt sammanhang. Att be någon använda kondom är i de flesta fall ett uttryck för att den som frågar vill ha sex, men inte alltid.

En annan aspekt av att förstå ett beteendes funktion är att se till vad det syftar till att uppnå (Ekdahl, 2019), är det till exempel sexuell njutning eller för att undvika obehag? Forskning visar att det är vanligt att kvinnor samtycker till sex av olika anledningar, exempelvis för att öka intimiteten, stärka relationen eller för att undvika konflikter (Impett & Peplau, 2003).

En studie som syftade till att utforska sexuell lust bland kvinnor i heterosexuella relationer, visade på en stor variation i hur sexuell lust kan upplevas. Vissa kvinnor upplevde lust som något fysiologiskt, för andra var det mer en kognitiv händelse medan det för andra var det en känslomässig upplevelse (Goldhammer & McCabe, 2011).

Den sexuella lusten varierar även under olika faser i livet och påverkas av förändringar i individens fysiska eller psykiska mående (Elmerstig, 2012). Den sexuella lusten varierar även inom romantiska relationer och det är vanligt att parterna i perioder av livet har olika stark sexlust (Brotto & Smith, 2014). En studie undersökte hur samtyckeskommunikationen förändrades i relationen över tid. Studien visade att deltagarna förlitade sig mer på tyst kunskap ju längre relationen varade, till exempel i form av gemensamma rutiner (Willis & Jozkowski, 2019). Då den sexuella lusten fortsätter att variera och förändras genom livet (Elmerstig, 2012; Brotto & Smith, 2014) finns ett behov av en fortsatt kommunikation kring samtycke även i fasta relationer.

Makt och normer

Som ovan nämnts står beteendets funktion att finna i dess kontext. Vad denna kontext är kan både vara den specifika situationen mellan två människor, men kontext kan också användas för att beskriva den kultur eller maktstruktur i vilken ett beteende uppvisas. Kukla (2021) menade att det sexuella samtycket är en förhandlingsprocess mellan olika sociala normer där individens autonomi och möjlighet att välja begränsas av ojämna maktförhållanden.

Sexuella skript innehåller information om hur beteenden värderas och kan liknas vid en manual för vilka beteenden som anses normala (Montemurro & Riehman-Murphy, 2019). Traditionella sexuella skript beskriver kvinnan som den "passiva" vars agerande svarar an på mannens initiativ (Beres, 2007). Sexuella skript finns på olika nivåer och överensstämmer inte alltid med varandra. Det gör att individen aktivt behöver förhålla sig till dessa skript och göra en bedömning utifrån kontextuella faktorer (Montemurro & Riehman-Murphy, 2019). Intrapsykiska skript är de regler enligt vilka individen samtalar med sig själv, ett inre resonemang kring det egna och andras beteenden (Montemurro & Riehman-Murphy, 2019).

Gunnarsson (2020) liknar sexuella skript vid ett manus. Dessa manus kan hindra individen från att lyssna till sin egen vilja och kan göra det svårt att förändra sex som följer manusbaserade förlopp (Gunnarsson, 2020). Till exempel innebär sexuella skript att det finns en social förväntan om hur kvinnan bör agera under sex vilket definierar vilka beteenden som

kan uppvisas i relationen utan att kvinnan upplever skam (Kukla, 2012). Linander et al. (2021) visade exempelvis hur deltagarna kände sig pressade att ha sex i relationer eftersom frekvent sex var något som förväntades finnas i relationen. En annan studie (Curtin et al., 2011) visade att kvinnor som försökte leva upp till femininitetsideal upplevde lägre sexuell tillfredsställelse än kvinnor som inte försökte göra det. Studien illustrerar hur en strävan att försöka efterleva och uppfylla könsspecifika normer kan påverka ens sexuella relationer negativt. På liknande sätt visade Ramsey och Hoyt (2015) hur objektifiering av kvinnokroppen inom heterosexuella relationer internaliserades av vissa kvinnor. Det resulterade i självkritiska tankar hos kvinnor och skam för den egna kroppen samt svårigheter att uttrycka sexuell agens avseende sina egna behov. Det är ett exempel på hur normer kan internaliseras på ett sådant sätt att de av individen upplevs vara en del av dennes egna tankar samtidigt som de utgör en begränsning.

Gunnarsson (2020) sammanfattade sin studie genom att beskriva samtycke som något som sker under inflytande av både ens egen och andras vilja. Kukla (2021) argumenterade på ett liknande sätt att samtycke sker på ett kontinuum där full autonomi är ett omöjligt och ohjälpligt ideal. Individens autonomi och möjlighet att samtycka varierar beroende på kontextuella och strukturella faktorer. Gunnarsson (2020) visade på vikten av att medvetandegöra den gråzon inom vilket samtycket sker, detta för att kunna utveckla ett alternativt förhållningssätt samt förändra inlärd beteendemönster. Andra forskare har använt begreppet *agens* för att beskriva det handlingsutrymme en person upplever sig ha i förhållande till sociala och kulturella normer. Bryant och Schofield (2007) menar att sexuell agens är ett dynamiskt begrepp som varierar mellan olika relationer och sammanhang.

Vidare behöver normer inte bara vara begränsande. Normer kan även hjälpa individen att anpassa och reglera sitt beteende i det sociala samspelet och ger en struktur och stabilitet i mänskliga relationer (Johnsdotter, 2012). Att stå helt utan en uppfattning om vad som ska hända i en sexuell situation gör det svårt för individen att navigera i dessa situationer. Deltagarna i Gunnarssons (2020) studie beskrev till exempel svårigheter i att gå från att ha sex med partner av ett annat kön till samkönat sex. Gunnarsson (2020) tolkade denna upplevelse som ett uttryck för att deltagarna i samkönat sex inte hade en lika tydliga skript för hur sex ”ska vara” vilket ställer högre krav på individens förmåga att tolka sin egen vilja.

Vilja och ambivalens

Vad en person vill är inte alltid entydigt i sexuella situationer (Impett & Peplau, 2003). På liknande sätt som samtycke definieras utifrån ett kontinuum (Folkhälsomyndigheten, 2020) behöver även *viljande* att ha sex förstås utifrån denna flytande skala (Peterson & Muelenhard, 2007). Gunnarsson (2020) menar att ambivalensen inför en sexuell situation är en lika legitim hållning som ett "ja" eller ett "nej", och att denna ambivalens också kan och behöver kommuniceras. Ytterligare ett sätt att problematisera sexuell vilja är att se den som föränderlig; det som upplevs som rätt i stunden kan vid ett senare tillfälle upplevas på ett helt annat sätt (Akre et al., 2013).

Begreppet *sexuell följsamhet* (Impett & Peplau, 2003) illustrerar en del av gråzonen i att vilja ha sex och refererar till sex där det finns ett kommunicerat "ja" när det egentligen är ett "nej". Det beskrivs som ett vanligt beteende hos unga kvinnor som går med på sex när de egentligen inte har lust. Gunnarsson (2020) lyfte frågan huruvida det är möjligt för en individ att samtycka, trots att hen inte har lust och kopplar detta till det patriarkala strukturer som präglar kvinnans sexualitet.

Begränsning i tidigare forskning

Beres (2007) argumenterade för att mer forskning bör fokusera på att förstå sexuellt samtycke i dess kontext. Därmed finns ett behov av fler kvalitativa studier som studerar samtycke i olika kontexter. Enligt Muehlenhard et al. (2016) är en vanlig förekommande brist i tidigare kvantitativa studier att deltagarna bara har haft möjlighet att beskriva och välja mellan olika enskilda beteenden som är associerade med att samtycka. Varken sekvenser eller kombinationer av beteenden har varit möjliga att beskriva i dessa kvantitativa studier. Muehlenhard et al. (2016) lyfte även behovet av ett mer varierat urval sedan en majoritet av tidigare forskning inom samtycke har gjorts på vita, heterosexuella collegestudenter. Därmed förbises hur sexuellt samtycke kan variera som en funktion av exempelvis etnicitet. Ytterligare en brist i tidigare forskning som Muehlenhard et al. (2016) tar upp är att sexuellt samtycke har baserats på antagandet att sex antingen sker frivilligt eller ofrivilligt. Även Muehlenhard et al. (2016) efterfrågar forskning som ställer komplexa frågor om exempelvis kombinationer eller sekvenser av beteenden, eller begränsningar det finns för att fritt uttrycka sin vilja, inte bara hur detta uttrycks. Studier gjorda i en svensk kontext (Folkhälsomyndigheten, 2020; Gunnarsson, 2020; Linander et al, 2021) har intervjuat deltagare i olika åldersgrupper och med olika könstillhörigheter.

Syfte och frågeställning

Denna studie avser undersöka unga kvinnors subjektiva upplevelse av sexuellt samtycke. Syftet är att fördjupa förståelsen kring individens inre upplevelse av sexuellt samtycke i situationer där samtycket varit mer eller mindre tydligt men som baseras på frivillighet. I föreliggande studie har deltagarna fritt använt sig av begreppet *samtycke* utan att de närmare har ombetts definiera exakt vad de åsyftar. Författarna till den aktuella studien har dock valt att definiera sexuellt samtycke som en frivillig handling där individen själv väljer hur och på vilket sätt samtycke kommer till uttryck. Vi har valt att betrakta samtycke som en kontextberoende och kontinuerlig process som inte kan förklaras med ett enkelt ”ja” eller ”nej”: vad som är samtycke i ena stunden behöver inte vara det i en annan.

Studien kommer att vägledas av tre övergripande frågeställningar: 1) Hur vet individen att den vill ha sex? 2) När upplevs sexuellt samtycke som något enkelt, och när är det svårare? 3) Vad påverkar individens tankar, känslor och beteenden i en sexuell situation när sexuellt samtycke aktualiseras?

Metod

Design

Studiens syfte var att undersöka upplevelsen av sexuellt samtycke. Med hänsyn till studiens syfte valde författarna att genomföra en kvalitativ intervjustudie. Kvalitativ metod används ofta inom psykologisk forskning för att beskriva och utforska komplexa mänskliga erfarenheter, upplevelser samt meningsskapande processer (Polkinghorne, 2005; Willig, 2013).

Teoretisk ansats

Det insamlade datamaterialet analyserades i en reflexiv tematisk analys. Tematisk analys beskrivs vara en användarvänlig och flexibel metod som ger en detaljerad och nyanserad beskrivning av kvalitativ data, detta genom att identifiera återkommande mönster och teman (Braun & Clarke, 2006). Specifikt valdes en reflexiv form av tematisk analys i vilken författarna har en aktiv och central roll för de teman som identifieras (Braun & Clarke, 2021). Däremot saknar tematisk analys en tydlig epistemologisk och ontologisk förankring vilket kräver en tydlighet avseende de antaganden och den teoretiska ansats som ligger till grund för analysen (Braun & Clarke, 2006).

Studien hade en fenomenologisk ansats genom att fokusera på intervjupersonernas upplevelse och erfarenheter av sexuellt samtycke. Med en fenomenologisk ansats var syftet att förstå deltagarnas subjektiva upplevelse i sin sociala kontext (Willig, 2013). Studiens epistemologiska ansats påverkade vilken typ av kunskap som kunde produceras. Till exempel formades analysen av förståelsen att det finns mer än en verklighet. Det innebar att samma upplevelse kunde tolkas och tillskrivas olika mening beroende på utifrån vems perspektiv som händelsen betraktades. Studien hade därmed ett relativistiskt perspektiv (Willig, 2013).

Intervjuerna analyserades med en induktiv ansats och genomfördes på en semantisk nivå. Med en induktiv ansats skedde analysen genom en bottom-up process, vilket innebar ett öppet och utforskande förhållningssätt till studiens data (Braun & Clarke, 2006). Med en semantisk ansats genomfördes analysen på en explicit språklig nivå (Braun & Clarke, 2021). Därmed byggde analysen på deltagarnas egna berättelser, och inte på författarnas tolkningar av dessa. Braun och Clarke (2006) rekommenderar att den semantiska analysen utvecklas från en ytlig beskrivning av deltagarnas berättelse till en djupare förståelse som relateras till tidigare teori.

Morrow (2005) menar att en god teoretisk kunskap för det fenomen som studeras minskar risken för bias samtidigt som det bidrar till en nyanserad analys. Utifrån detta perspektiv har författarna valt att kontinuerligt läsa relevant litteratur under datainsamlingsprocessen men arbetat för att inte låta denna kunskap definiera analysen. Analysen har varit datadriven vilket inneburit en möjlighet för deltagarnas egna upplevelser och erfarenheter att tala för sig själva. I tematisk analys betraktas författarnas teoretiska förförståelse och engagemang i materialet som en resurs, under förutsättning att det finns en reflexiv medvetenhet (Braun & Clarke, 2021). Med hänsyn till val av metod och studiens epistemologiska ansats fanns därmed ett behov av såväl personlig som metodologisk reflexivitet (Willig, 2013).

Reflexivitet

Som psykologstudenter har vi genom vår utbildning utvecklat en specifik teoretisk förståelse för mänskliga beteenden och upplevelser. Tankar, känslor och beteenden är för oss centrala begrepp som tillsammans påverkar den mänskliga upplevelsen och individens meningsskapande processer. Vi förstår det som att individens subjektiva tolkning påverkas av olika faktorer, vilket leder till att samma händelse kan beskrivas på olika sätt beroende på vem det är och utifrån ens specifika förutsättningar i situationen. Det är utifrån detta perspektiv vi

förstår individens inre upplevelsevärld. Därmed bedöms det som troligt att författarnas psykologiska kunskap kan ha påverkat den tematisering som gjorts.

Vi har under arbetet reflekterat både tillsammans, för oss själva och i samtal med andra, kring samtycke som fenomen utifrån olika perspektiv. Val av ämne, studiens frågeställning och frågorna i intervjuguiden präglas både av vår personliga nyfikenhet och teoretiska förståelse av samtycke som ämne.

Urval och beskrivning av deltagare

Nio deltagare rekryterades till studien utifrån vissa kriterier genom ett selektivt urval. Intervjupersonerna skulle identifiera sig som kvinnor, vara 20–30 år, ha tidigare sexuella erfarenheter samt behärska det svenska språket. Deltagande i studien byggde på frivillighet och informerat samtycke. Studien hade ett exklusionskriterium. För att delta fick intervjupersonen inte ha varit utsatt för sexuella övergrepp eller våld under de senaste tre åren. Av etiska skäl bedömdes det inte som lämpligt att under dessa omständigheter genomföra en forskningsintervju. En eventuell intervju ansågs kunna förvärra dessa individers mående samt riskera att sammanfalla med rättsprocesser.

Enligt Polkinghorne (2005) används kvalitativ metod för att skapa en djupare förståelse för komplexa mänskliga erfarenheter. Utifrån studiens syfte skedde ett selektivt urval, deltagare söktes främst i grupper där det av författarna bedömdes vara sannolikt att det fanns ett intresse av att diskutera sexuellt samtycke.

Språket har en viktig funktion och betydelse för att förmedla mänskliga erfarenheter genom sin förmåga att beskriva och dela inre upplevelser med andra (Polkinghorne, 2005). En förmåga som enligt Polkinghorne (2005) varierar mellan olika individer. Genom ett selektivt urval fanns en förhoppning om att dessa individer, som redan hade utvecklat ett språk, skulle kunna ge en nyanserad beskrivning av samtyckesprocessen. Polkinghorne (2005) menar att det är viktigt att vara medveten om hur liknelser och metaforer används i samtalet, språkliga nyanser som är av stor betydelse för att förstå deltagarnas upplevelser och reflektioner. Med hänsyn till detta, samt för att minska risken för missförstånd och feltolkningar, genomfördes endast intervjuer på svenska.

Nio deltagare rekryterades till studien som alla hade tidigare sexuella erfarenheter. Samtliga var kvinnor mellan 20 och 30 år och som studerade, eller hade studerat, vid ett universitet i en svensk storstad.

Procedur

Deltagare till studien söktes genom att kontakta olika institutioner vid universiteten i Lund, Stockholm, Göteborg och Malmö. Deltagare söktes även i Facebookgrupper och via informationsblad (se Bilaga 1) som sattes upp på universitetsbibliotek och universitetsinstitutioner i Malmö och Lund. Rekryteringsprocessen pågick under fyra veckor i början av höstterminen 2021. De som anmälde intresse för att medverka fick först ta del av skriftlig information om den aktuella studien. Därefter nåddes överenskommelse om tid och plats för en intervju. Samtliga intervjuer kodades innan tematiseringen påbörjades.

För att få en nyanserad och detaljerad beskrivning av deltagarnas individuella erfarenheter av samtycke utvecklades en semistrukturerad intervjuguide (Se Bilaga 2). Inför intervjuerna genomförde författarna varsin testintervju med bekanta som uppfyllde studiens kriterier. Provpersonerna gav feedback på hur de upplevt frågorna och intervjusituationen. Utifrån denna feedback och författarnas egna reflektioner gjordes vissa justeringar i intervjuguiden. Intervjuerna uppskattades ta mellan 45–90 minuter.

Intervjupersonerna fick på förhand skriftlig och muntlig information, samt möjlighet att ställa frågor, innan de gav ett skriftligt medgivande till att delta i studien (se Bilaga 3). Fem av intervjuerna genomfördes i ett grupprum på Institutionen för psykologi i Lund. En av intervjuerna genomfördes på en arbetsplats i Malmö. En av intervjuerna genomfördes i köket hemma hos en av författarna i Malmö. En av intervjuerna genomfördes i ett grupprum på Humanistiska Biblioteket i Göteborg. En av intervjuerna genomfördes i en lånad lägenhet i Stockholm. Intervjuerna genomfördes från mitten av september till början av oktober 2021. Intervjuerna spelades in med diktafon. Under intervjuerna kom deltagarna själva in på olika aspekter av sexuellt samtycke. Författarna valde att i dessa situationer vara följsamma vilket innebar att intervjuguiden användes flexibelt. Därmed ställdes inte intervjufrågorna i kronologisk ordning och de kunde även omformuleras om det ansågs som lämpligt i den specifika intervjusituationen. Genom att ställa fördjupande frågor utvecklades deltagarnas resonemang ytterligare när det ansågs relevant och av intresse med hänsyn till studiens frågeställning. Det medförde att intervjuerna i struktur och karaktär varierade beroende på vilka följdfrågor som ställdes och deltagarnas svar. Intervjuerna varierade i längd och varade mellan 34 och 70 minuter. Efter gemensamma överväganden exkluderades en av intervjuerna på grund av deltagarens svårigheter att genomföra intervjun på svenska.

Båda författarna lyssnade igenom samtliga intervjuer vid minst ett tillfälle för att få en kvalitativ uppfattning av materialet och diskuterade även intervjuerna med varandra. Det inspelade materialet transkriberades i Word för att sedan koda och analyseras i dataprogrammet nVivo 12. Materialet analyserades på semantisk nivå och därmed gjordes en ordagrann transkribering av det inspelade materialet med vissa justeringar. Till exempel transkriberades inte bejakande eller bekräftande ljud. Det inspelade materialet transkriberades av den ena författaren och kontrollerades av den andra, detta för att säkerställa att transkriberingen överensstämde med det inspelade materialet.

Analys

Det transkriberade materialet analyserades i en reflexiv tematisk analys. Analysen hade en fenomenologisk ansats i det avseende att fokus låg på intervjupersonernas inre upplevelse (Willig, 2013). Enligt Polkinghorne (2005) förändras den subjektiva upplevelsen när deltagarna sätter ord på sina inre upplevelser och erfarenheter. Samtidigt förutsatte analysen en förståelse och medvetenhet om att det kunde vara svårt för deltagarna att beskriva inre upplevelser som de inte var vana att uppmärksamma eller registrera. Det innebar att intervjupersonernas berättelse inte var en exakt beskrivning av händelsen utan snarare en skildring eller representation som dels färgades av deltagarens förmåga att registrera sina egna behov (Polkinghorne, 2005), dels av samspelet mellan intervjuperson och forskare under själva intervjusituationen (Potter & Hepburn, 2005).

I reflexiv tematisk analys har forskaren en central roll i tolkningsprocessen samt för de teman som identifieras i analysen (Braun & Clarke, 2021). Med en induktiv ansats valde författarna ett öppet förhållningssätt till studiens data. Analysen var datadriven och utgick ifrån den insamlade data som tolkades på en semantisk nivå för att därefter relateras till tidigare forskning och teori (Braun & Clarke, 2006). Att analysen gjordes på semantisk nivå innebar att fokus låg på intervjupersonernas explicita berättelse och syftade inte till att identifiera underliggande mening i deras berättelser (Braun & Clarke, 2006).

Enligt Braun och Clarke (2006) är tematisk analys en process som omfattas av sex steg som kan vara svåra att särskilja från varandra och som till viss del sker parallellt. Det första steget i analysprocessen innebar att författarna bekantade sig med sin data och lärde känna det insamlade materialet (Braun & Clarke, 2006). Författarna hade en god kännedom om sin data efter att ha lyssnat igenom och transkriberat det inspelade materialet samt kontinuerligt diskuterat intervjuerna med varandra.

Det andra steget i processen var att skapa initiala koder (Braun & Clarke, 2006). Kodningen påbörjades gemensamt av de två författarna. Stor vikt lades initialt på att diskutera och reflektera kring hur data kunde tolkas och koda samt reflektera över alternativa koder. Därefter fortsatte en av författarna att koda och konsulterade den andre vid behov. Efter den första kodningen genomfördes en andra kodning för att säkerställa att samtliga koder användes på hela datasetet. Under den första kodningen justerades och utvecklades koderna successivt allteftersom analysen fördjupades och författarnas förståelse och kunskap blev alltmer nyanserad.

Det tredje steget i processen var att söka efter och skapa preliminära teman (Braun & Clarke, 2006). Samtliga koder analyserades och organiserades i preliminära teman som sedan diskuterades för att identifiera alternativa tolkningar av det kodade materialet. Det fjärde steget i processen var att se över och granska teman (Braun & Clarke, 2006). Koderna jämfördes med den preliminära tematiseringen som gjorts för att bedöma hur väl dessa överensstämde med varandra. Det femte steget i processen var att hitta essensen i teman samt definiera och namnge teman. Det sjätte steget var att välja ut citat som relaterade till studiens syfte och sammanställa den skriftliga rapporten (Braun & Clarke, 2006). Steg fyra och fem skedde i en integrerad arbetsprocess. Under den skriftliga redogörelsen uppmärksammades vissa brister i analysen vilket innebar att författarna gick tillbaka till sina koder. En ny tematisering gjordes med vissa justeringar jämfört med den första tematiseringen som hade gjorts. Denna process upprepades till dess att tre huvudteman med åtta underteman hade bildats.

I den skriftliga redovisningen har citat i vissa fall justerats för att öka läsbarheten. I enstaka fall har meningsuppbyggnaden förenklats genom att ta bort upprepningar, eller ord som "såhär", "alltså" och "typ". En ellips (...) anger att text har tagits bort och [ ] förtydligar vad som refereras till i citatet. I vissa fall återges deltagarnas reaktioner. Detta görs inom parentes. I flera citat refererar deltagarna till tankar och samtal med sig själva eller andra. Detta anges i kursiv text. I diskussionen används ordet "partner" för att beskriva en sexpartner, oavsett om det gäller en tillfällig eller fast relation.

Etiska överväganden

Studien är prövad och godkänd av Etikprövningsmyndigheten (diarienummer 2021–03248). Studiens syfte innebar att känsliga personuppgifter insamlades om deltagarnas sexualliv och etiska överväganden har därmed varit en viktig del av forskningsprocessen. För

att kunna fatta ett informerat beslut fick deltagarna först ta del av skriftlig information om den aktuella studien innan tid för intervju bestämdes. Innan deltagarna gav sitt skriftliga samtycke fick de både skriftlig och muntlig information samt möjlighet att ställa frågor. Deltagarna informerades om studiens design och intervjuens upplägg, att deltagande var frivilligt samt hur de skulle gå tillväga för att ta del av studiens resultat. Deltagarna fick även information att de kunde välja att inte besvara alla frågor och att de närsomhelst kunde avbryta sin medverkan utan att ange särskilda skäl. Det inspelade materialet förvarades på ett sådant sätt att obehöriga inte hade tillgång till det. Intervjuerna avidentifierades i samband med att de transkriberades. Deltagarnas namn ersattes med ett pseudonym och en lista över deltagarnas namn förvarades på en plats som endast forskarna hade tillgång till. De inspelade ljudfilerna raderas efter färdigställande av denna studie. I den skriftliga redovisningen har en avvägning gjorts i vilken kontextuell information som ska presenteras för att ge läsaren en kvalitativ förståelse utan att deltagarnas identitet avslöjas. Personlig information har tagits bort från citat och markerats med []. Detta för att säkerställa deltagarnas anonymitet.

Studiens syfte innebar att känsliga personuppgifter om deltagarnas sexuella upplevelser och erfarenheter utforskades i intervjuerna. Författarna har kontinuerligt diskuterat etiska aspekter i förhållande till den aktuella studien för att skydda deltagarna från skada. Bedömningen gjordes att intervjun innebar en risk för deltagarna att eventuellt påminnas om tidigare negativa erfarenheter som var förknippade med negativa känslor. Fokus låg på att skapa en trygg intervjusituation där deltagarnas berättelser respekterades. Det innebar en avvägning mellan att ställa utforskande följdfrågor och att respektera deltagarnas svar. Inledande frågor ställdes i intervjuerna för att ta reda på om det fanns något som kunde underlätta för deltagarna under intervjun. Förändringar i deltagarnas sinnesstämning uppmärksammades och hanterades i intervjusituationen med ett respektfullt bemötande. Avslutande frågor ställdes om hur deltagarna hade upplevt intervjusituationen vilket gav dem möjlighet att dela med sig av sina upplevelser samt lyfta eventuella funderingar som uppkommit i samband med själva intervjun.

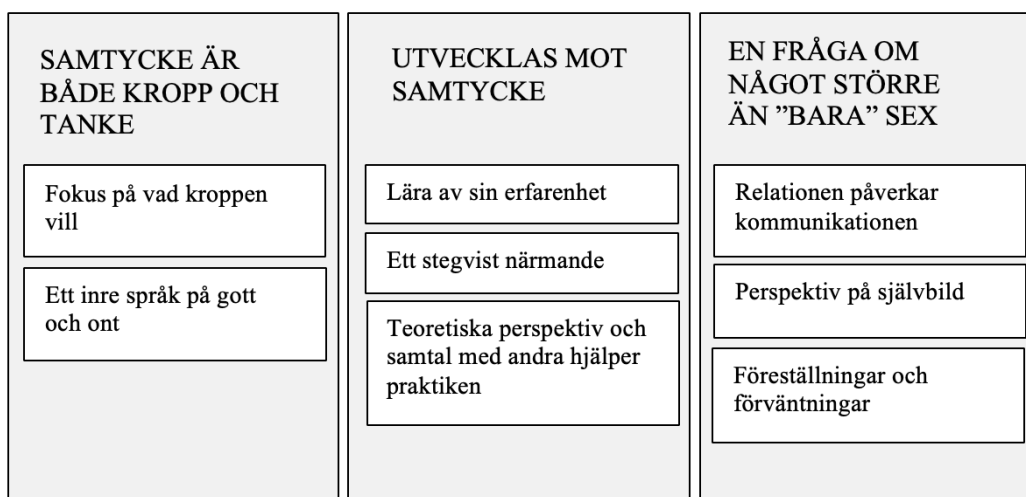
Resultat

Nedan presenteras tre övergripande teman, med åtta underteman, som utgör studiens resultat. Citat presenteras för att ge en kvalitativ förståelse för respektive undertema. I citat som innefattar både det deltagaren och intervjuaren säger har deltagarens ord markerats med första bokstaven i dess

pseudonym. Övriga citat anges tillsammans med pseudonym för den deltagare som citatet har hämtats från. Nedan presenteras en tematisk karta (se Figur 1.) som illustrerar förhållandet mellan studiens huvudteman och dess underteman.

Figur 1.

Tematisk karta som visar tre huvudteman och åtta underteman

Huvudtema: Samtycke är både kropp och tanke

Det första temat beskriver hur deltagarna tolkade kroppen och sina tankar i situationer där samtycke aktualiserades. Majoriteten av deltagarna beskrev en skillnad mellan att prata om samtycke med en partner och att uppleva samtycke inombords. Temat kan därmed betraktas som en beskrivning av det inre tillstånd som ett kommunicerat samtycke utgår ifrån. Flera deltagare beskrev ett inre samtal som de förde med sig själva innan och under sex. Tankarna handlade om hur sex borde vara, eller hur sex borde kännas, eller vad de skulle vilja göra. Flera deltagare beskrev upplevelsen av att ha sex med samtycke som något som präglades av att kroppen "vill" och att det var denna kroppsliga känsla som avgjorde i stunden huruvida de ville ha sex eller inte.

Undertema: Fokus på vad kroppen vill

Majoriteten av deltagarna beskrev upplevelsen av att vilja ha sex genom att beskriva olika känslor i kroppen. Deltagarna beskrev detta som kåthet eller pirr, en vilja att vara nära den andra, en dragningskraft eller fysisk attraktion, att vilja bli tagen på eller att kroppen "svarade an" på partnern. Följande citat från Marielle illustrerar denna kroppsliga upplevelse av att vilja ha sex:

Jag känner det väldigt fysiskt. Alltså som någon slags fysisk dragningskraft till den andre, oftast att jag bara liksom vill hålla... Ta i någon, kyssa någon, eller liksom verkligen. Det blir en väldigt fysisk upplevelse.

– Marielle

Fyra deltagare beskrev upplevelsen av att vilja ha sex som något “kroppen vill” eller som något “kroppen vet”. För flera av deltagarna var det däremot svårt att beskriva hur det kändes i kroppen när de ville ha sex. En av dem var Paula som letade efter orden och beskrev den inre upplevelsen av att vilja ha sex på följande sätt:

Och känna att så här åh det pirrar till lite i kroppen och jag känner mig mer...
Ja, men man känner sig lite så här busig (skratt) jag vet inte. Men bara så här, ja. Det är svårt att sätta ord på vad man känner när man, när man är sugen på att ha sex.

– Paula

Flera av deltagarna, däribland Malin, upplevde däremot att det inte alltid var så enkelt att veta om de ville ha sex eller inte. För Malin krävdes det ibland en ansträngning för att ta reda på vad hon ville i en sexuell situation:

Om man blir kåt direkt av att bara kyssa sin partner. Att då känns det som att det här kommer bli nice liksom... Att man inte behöver jobba så mycket för att det ska kännas utan att det känns liksom från början. Tänker jag. Då... Ja, men då känns det då känns det som att hela kroppen bara vet *Nu kommer det här bli jättebra...*

– Malin

Marielle beskrev hur kroppen fungerade som en slags indikator för huruvida hon ville ha sex eller inte. För Marielle fanns samtycke när kroppen svarade på den andra personens rörelser: “Det är inte alltid särskilt verbalt, utan där är det nog mycket det här kroppsliga, liksom gensvaret på den andres rörelser. Att jag drar dig nära. Du svarar genom att också dra mig nära.” Motsatsen till rörelse

är stelhet. När Marielle märkte att hon började närma sig en gräns för vad hon ville, i en sexuell situation avspeglades detta i kroppens reaktioner:

Jag kan nog stelna rätt mycket i kroppen när jag märker att så här det är på väg någonstans där jag inte vill, eller händer är på ställen där jag inte vill, att jag liksom ja, men jag blir nog stelare i kroppen och jag ger mig inte hän lika mycket.

– Marielle

Ett annat sätt som kroppen aktualiserades i avvägningen mellan att vilja eller att inte vilja ha sex var genom att onanera. Malin berättade att hon kunde onanera för att stämma av med sin egen kropp vad hon kände eller ville i sex. Om kroppen reagerade på beröring kunde hon därefter låta sin partner fortsätta röra vid henne, men om kroppen inte svarade tolkades detta som att hon inte skulle ha sex:

Jag [kan] absolut känna efter själv om jag rör vid mig om jag blir kåtare eller inte eller alltså om jag blir kåt av det alltså så här kan trigga upp det själv. Och om det inte blir så tänker jag *Ja men då kommer det kanske inte att bli någonting nu* typ. Så jag vet inte, men det är ju det här med att vara kåt igen alltså det är ju bara den grejen att så här kolla, checka av läget typ [skratt].

– Malin

Flera av deltagarna beskrev hur deras sexuella lust och vilja påverkades av olika kroppsliga förändringar och sjukdomstillstånd som till exempel menstruation, vestibulit, svampinfektion och urinvägsinfektion. Att ha en pågående svampinfektion eller menstruation gjorde att deltagarna inte ville ha sex även om de upplevde sexuell lust. Amanda beskrev hur den sexuella lusten och viljan att ha sex påverkades av hur kroppen "mådde" i den aktuella stunden:

Så det är dels, *Hur mår jag i min kropp? Alltså... Ja men har jag en urinvägsinfektion? Eller Har jag mens? Då är jag kanske inte är jättesugen på att ha penetrerande sex? Eller, Känner jag mig svullen? Eller har jag ätit jättemycket och jag bara så här matkoma, Snälla rör mig inte, jag behöver dö*

en liten stund. Eller har jag... alltså Känner jag mig ofräsch? Har jag gymmat och är svettig? Då, då vill jag duscha först innan jag kan njuta och slappna av, av sex.

– Amanda

På frågan om hur deltagarna visste att de ville ha sex refererade många till kroppsliga sensationer eller fysiska upplevelser. När deltagarna var ambivalenta kring sin egen vilja i sexuella situationer riktades uppmärksamheten mot olika kroppsliga tillstånd. Det gav deltagarna en indikation för att besluta hur och om de ville ha sex eller inte.

Undertema: Ett inre språk på gott och ont

Flera deltagare beskrev hur de uppmärksammade sina egna tankar när de skulle bestämma om de ville ha sex eller inte. Tankarna upplevdes ibland som ett hinder som gjorde det svårare för deltagarna att njuta av sex. Deltagarna kunde exempelvis ställa frågor till sig själv om sin egen vilja eller fundera på hur kändes för den andra personen. I andra situationer var tankarna däremot något positivt, en form av bekräftelse för vad de ville eller kände för i en sexuell situation. Felicia beskrev på följande sätt hur tankarna snurrade på henne när hon hade varit osäker på vad den andre ville i en situation där samtycket varit otydligt:

Ja, men så här... Hur är det för den personen? Vill jag det här egentligen? Ja. Det känns som att man inte riktigt kan vara i stunden. (...) Tankarna som snurrar är nog mycket hur det känns för den andra och det känns som om den andra också tänker mycket.

– Felicia

Jonna beskrev på ett liknande sätt att hon kunde bli upptagen av sina tankar vilket gjorde att hon hade svårt att känna sexuell njutning. Tankarna kretsade kring hur hon borde bete sig för att vara sexig inför sin partner. Genom att fokusera på sina tankar, och den andre, blev hon mindre uppmärksam på vad hon själv ville och tyckte om i sex. Tankarna distanserade Jonna från kroppen och gjorde att hon blev mindre närvarande i stunden:

J: ...jag blir på något sätt så medveten om mig själv igen. Jag går in så mycket i mig själv när vi ska ha sex. Så att...

I: På vilket sätt då?

J: Men just det här med att... *Nu måste jag vara sexig.*

I: Är det tankar som du får då i stunden?

J: Ja. Och det gör det ju inte kul. Det gör ju inte så att jag slappnar av, det gör ju inte så att jag vet hur han rör på mig som jag tycker är skönt.

– Jonna

Hälften av deltagarna lyfte fram flera positiva aspekter för hur tankarna kunde vara till en hjälp för att ha sex med samtycke. Bella hade tidigare haft svårt med gränser i sexuella relationer. Hon beskrev hur hon i sexuella situationer kunde prata med sig själv för att påminna sig själv om att hon inte behövde säga ja till sex:

Att nu i dagsläget så har jag liksom talat ganska mycket med mig själv så är *[Bella] detta är väldigt viktigt. Att [jag] sagt till mig själv Det är väldigt viktigt att du inte liksom säger ja när du inte är säker.*

– Bella

Flera deltagare beskrev hur samtycke var något som utvecklades kontinuerligt i den sexuella situationen, därmed krävdes en uppmärksamhet på partners reaktioner och beteenden. Marielle upplevde att människor agerade väldigt olika i sexuella situationer och tyckte inte alltid det var lätt att tolka den andres signaler. Hon berättade hur hon under sex kunde föra inre samtal med sig själv där hon tolkade partners beteenden för att avgöra vad partnern ville och kände för:

Där blir jag väl lite att jag tänker utifrån mig själv, för det är det jag kan utgå från men att det väl också det att jag så här *Vad gör han?* För i mina fall är det ju alltid en *han*. Alltså *Ligger han passiv? Är han aktiv? Säger han någonting? Hur andas han? Var tittar han? Ligger han liksom och blundar? Är det bra eller dåligt? Tittar han bort?*

– Marielle

Sammanfattningsvis gav flera av deltagarna uttryck för tankar som de hade i samtyckessituationer som handlade om hur de uppfattade sin partner eller sig själva i sex. Tankarna fungerade som en slags inre röst som guidade deltagarnas samtycke mot bakgrund av tidigare erfarenheter. Dessa tankar var som tydligast i situationer där deltagarna var osäkra på sin egen lust och i ambivalenta situationer där samtycket inte varit tydligt.

Huvudtema: Utvecklas mot samtycke

Majoriteten av deltagarna uttryckte en önskan om att bli bättre på att uppmärksamma sin egen sexuella lust och vilja samt att bli mer transparent i kommunikationen till en sexuell partner. Flera framhöll att de i samband med metoo hade fått upp ögonen för sexuellt samtycke. De beskrev samtycke som ett viktigt ämne och hade efter metoo blivit mer medvetna om möjligheten att säga nej när de inte ville ha sex.

Samtliga deltagare beskrev under intervjuerna sexuella erfarenheter som av olika anledningar upplevts vara problematiska. Flera av deltagarna beskrev hur den egna synen på samtycke hade förändrats efter dessa händelser samt hur de har lärt sig och utvecklats av tidigare erfarenheter. Majoriteten av deltagarna framhöll vikten av att närma sig en partner långsamt, något som förknippades med större möjligheter för att kunna samtycka till sex.

Undertema: Lära av sin erfarenhet

Deltagarna berättade om sexuella erfarenheter som de haft med tidigare partners och som påverkat deras inställning till sex och samtycke. Vissa deltagare beskrev hur deras inställning till samtycke hade förändrats efter samtal med olika partners eller vänner. Flera berättade även hur deras syn på samtycke hade förändrats som ett resultat av specifika händelser. Amanda beskrev en erfarenhet som hade haft stor betydelse och som förändrat hennes förväntan avseende sexuell kommunikation i framtida relationer. Hon beskrev upplevelsen som en ögonöppnare och händelsen gjorde henne hoppfull.

... det var verkligen en ögonöppnare, att se en annan... Alltså, att se den här sexuella situationen som ett samspel. Inte något som jag är passiv i. Utan att han efterfrågade mitt samtycke för att för honom var det omöjligt att fortsätta utan samtycke. Och jag hade aldrig stött på det förut (...). Så, det var ögonöppnande både att se honom göra det, för att om det finns den en så finns det flera. Jag hade bara inte stött på dom. Och min egen reaktion att inse att jag

höll just på att gå med på någonting som jag inte var sugen på. Som jag, på en rak fråga, tackade nej till.

– Amanda

Merparten av deltagarna beskrev hur synen på samtycke hade förändrats i takt med att de blev äldre. En röd tråd i deras berättelser var att de, i takt med att de blivit mer sexuellt erfarna, hade blivit mer observanta på för vems skull de hade sex, och vems behov som stod i centrum i den sexuella situationen. Sara var en av de deltagare som beskrev hur fokus hade förflyttats under sex, från den andres behov och sin egen rädsla för att bli avvisad, till att i högre utsträckning agera i enlighet med sin egen vilja:

Också för min egen del, att jag tänker att jag gjorde mer förr i tiden som jag egentligen inte ville, men som jag inte sa nej till eller inte tydligt visade att jag inte ville just för att jag trodde att det var det jag skulle vilja, eller, det var det min partner ville då, och då ville inte jag liksom skapa dålig stämning eller göra honom sur.

– Sara

Flera deltagare lyfte fram vikten av att få olika sorters erfarenheter för att lära känna sig själva och vad som gav dem sexuell njutning. Bella berättade exempelvis hur hon genom att återuppta en tidigare relation blev medveten om denna utveckling, hur hennes egen inställning och syn på samtycke hade förändrats. Det gav henne även perspektiv på sin egen utveckling och förståelse för vem hon var, och vem hon varit, i sexuella relationer:

Och att jag tyckte om att få... Det var lite som att jag fick åka dit och så här fick en liten... Alltså det var som att jag så här fick liksom studera hur det är med en annan typ av person, en man som är liksom mer fysiskt påflugan. Vi hade också konflikter med tidigare att vi hade olika jag var mer *Läs av mig* och han var mer påflugan fysiskt och kramig. Och nu fick jag åka på studiebesök till den dynamiken och så här, *Just det, det här påverkar också hur man är sig själv i sextet.*

– Bella

Olika typer av erfarenheter lyftes fram när deltagarna berättade om hur de utvecklat sin egen förståelse för sex och samtycke. Sammantaget skapade denna variation av erfarenheter en bakgrund mot vilka nuvarande erfarenheter kunde förstås.

Undertema: Ett stegvist närmande

Majoriteten av deltagarna beskrev vikten av ett långsamt eller stegvist närmande för att hinna känna efter huruvida de ville ha sex eller inte. Deltagarna upplevde att det gav dem en bättre möjlighet att hinna läsa av den andres signaler när sex utvecklades långsamt. För Jonna var kommunikationen som föregick sex en viktig del av samtycket:

...det kan ju även vara att man börjar ge varandra blickar under dagen. Eller liksom går och smeker lite på kinden under dagen lite så här, nacken. Alltså att det byggs upp successivt. För att då kan man ju mer känna efter *Okej men detta känns bra*. Då skulle jag, då skulle jag kanske vilja ha sex sedan liksom.

– Jonna

Sara lyfte fram ytterligare en anledning till av att låta det sexuella närmandet ta tid, att behöva säga nej var förknippat med en känsla av skam. För henne var det lättare att säga nej till en partner när det sexuella närmandet skedde långsamt då det gav henne fler tillfällen att ändra sig innan det upplevdes vara “för sent”:

Då [när det går långsamt framåt] får jag ju liksom känna av också *Vill jag verkligen det här?* Annars kan jag backa lite. Och det blir inte en så stor grej. Utan då kan jag så här *Ah, nu backade jag för att jag satt lite oskönt*, eller *Nu backade jag för att jag inte vill*. Alltså, att det inte blir ett sådant här tydligt och starkt *Nej*. Utan det blir bara så här lite sakta och försiktigt...

– Sara

Flera deltagare beskrev i likhet med Sara att det var svårt att ändra sig under sex, att först kommunicera ett *ja* och sedan ett *nej* till en partner. Detta på grund av en rädsla för att göra den andre besviken eller för att såra den andres känslor. För att inte hamna i sådana

situationer hade deltagarna utvecklat olika strategier för att hjälpa sig själva. Felicia resonerade på följande sätt när hon var osäker i en sexuell situation:

I: Hur går det till? Att känna efter vad du vill?

F: Ja, jag tycker det är svårt. Men jag tror att det kan vara viktigare att hellre backa. Så.

I: Vad betyder det i en sexuell situation?

F: Att till exempel om den jag har sex med frågar om jag vill gör någonting, och jag är osäker, att jag då säger *Nej, jag vill nog inte det här*, i stället för att säga *Ja*, för att det liksom inte känns dåligt. Att säga *Nej* för att jag inte vet, och att *Kanske* är *Nej*, och *Kanske* är inte *Ja*.

– Felicia

Amanda beskrev hur hon genom ett stegvist närmande fick olika sorters information om hur hon skulle gå vidare i den aktuella situationen. Att både hon och partnern tillsammans tog dessa steg tolkade hon som att det fanns ett ömsesidigt intresse och samtycke i relationen:

Jo, men till exempel, han frågar om jag vill ha ett glas vatten, eller om jag vill ha popcorn eller någonting. Då går vi ut till köket tillsammans. Och då kan jag liksom stryka över hans rygg och ställa mig nära. Och han kan... Han kan liksom ställa sig orimligt nära för att nå någonting alltså. Då blir det lite den här fysiska spänningen som, som sen leder till att... Alltså som också är en informationskälla till *Vill jag ligga med den här personen eller inte?*

– Amanda

Vikten av ett stegvist närmande framträdde som ett tydligt tema i flera av deltagarnas berättelser. Tid var en faktor som gav deltagarna en möjlighet att känna efter de ville samt för att läsa av partners signaler.

Undertema: Teoretiska perspektiv och samtal med andra hjälper praktiken

Majoriteten av deltagarna beskrev hur deras förståelse för sexuellt samtycke hade utvecklats genom en ökad teoretisk kunskap och medvetenhet, till exempel genom utbildning men även i samtal med olika partners och vänner. Majoriteten av deltagarna berättade hur de

genom sina respektive utbildningar hade fått nya perspektiv som färgat synen på deras egen sexualitet och sexuella praktik, samt hur de förstod sexuella beteenden och behov. Jonna beskrev hur hennes egen teoretiska kunskapsutveckling hade påverkat och format det egna sexuella utforskandet:

Så jag börjar ju utforska [mitt sexliv] mer och mer. Och det är ju också därför det är spännande med genusvetenskapen för att mycket koppla dit liksom. Att det är mycket nu i mitt sexliv idag som har fått konsekvenser för hur det har varit innan, som också har med genus att göra. Att det [tidigare] var väldigt mycket mer att vara killen till lags.

– Jonna

För flera av deltagarna var metoo och debatten om samtyckeslagen två viktiga händelser som hade påverkat deras syn på samtycke, och uppfattningen av hur de ville att sex skulle vara. Paula berättade hur hon som ung och sexuellt oerfaren hade varit omedveten om sexuellt samtycke, och upplevde att debatten i samband med metoo hade gett henne viktig kunskap: ”Och sedan så efter metoo-vågen så fick jag liksom verkligen svar på hur jag själv vill att sex ska vara och det här med samtycke var en stor del av det.” Även Sara berättade hur metoo hade fått henne att börja tänka mer på samtycke och reflektera över tidigare relationer:

Ja, men jag har nog börjat fundera på så här, *Har jag alltid gett samtycke?* Både aktivt och kanske många situationer där... Jag kanske i efterhand så inser att jag har gjort saker för att jag känner att jag borde, eller för att inte sett ens en möjlighet att inte göra det... Både så... Kanske tryck utifrån, både kompisgäng kanske, men också partnern, i så fall.”

– Sara

Flera deltagare upplevde att det hade varit givande att samtala om samtycke med vänner som de upplevde i större utsträckning kunde relatera till deras upplevelser genom liknande erfarenheter. Till exempel hur det var att bli ifrågasatt när de sa *nej* i en sexuell situation. Paula beskrev hur hon hade samlat mod och tagit upp ämnet med sin partner. Hon

hade berättat att hon inte hade lika hög sexlust, vilket var svårt, men att hon inte ville bli ifrågasatt när hon inte ville ha sex:

Och det var väl typ när jag började prata om det här med min pojkvän nu då som jag faktiskt förstod att jag har rätt och du har fel [skratt]. (...) Jag har så rätt. Och nu verkligen, har han insett det. Att han inte ville ha sex med mig om jag inte ville ha sex med honom. Det är ju så logiskt! Det är så rimligt! Och det har alltid varit rimligt. Men nu känns det som att det är väldigt ömsesidigt och så här skönt.

– Paula

Utifrån deltagarnas berättelser är det tydligt att olika samtal både skapat en ökad trygghet i relationen och öppnat upp för nya erfarenheter.

Huvudtema: En fråga om något större än “bara” sex

Deltagarnas upplevelser av samtycke och den sexuella kommunikationen sker inte i ett vakuum utan i relation till någon annan. I deras berättelser framkom att samtycket påverkades av könsstereotypa föreställningar och förväntningar. Även vilken typ av relation som de hade till sin partner var betydelsefull för hur samtycket kommunicerades. Det gör att det sexuella samtycket inte enbart är en kroppslig känsla eller uttryck för den egna viljan, utan något som behöver betraktas och förstås i sin sociala kontext.

Undertema: Relationen påverkar kommunikationen

För flera av deltagarna var relationen viktig för hur samtycke kommunicerades. Var det en fast relation eller ett tillfälligt möte? Vissa deltagare upplevde det som lättare att säga ”nej” i en fast relation medan andra upplevde det som lättare i en tillfällig relation. Den fasta relationen utgjorde en trygghet där det fanns en ömsesidig kunskap och förståelse för varandras gränser samt sexuella beteenden. Flera deltagare beskrev hur de i fasta relationer ofta kommunicerade ett kroppsligt samtycke, eller att det var något som ”bara” hände. Malin upplevde inte detta som något konstigt och resonerade att de, efter att ha varit tillsammans i flera år, kände varandra väl och kunde läsa av varandras sexuella beteenden:

... men det är ju också skillnad då tänker jag för att vi är i ett förhållande.

Alltså jag tror att jag hade reagerat annorlunda... Jag tror jag hade tyckt det

var jobbigt om det var med en person som man bara hade träffat en gång som gjorde samma sak. För nu känner vi varandra så pass bra att vi vet var varandras gränser går.

– Malin

För Jonna var det lättare att säga nej i en fast relation än att göra det till någon som hon inte kände lika väl. Hon upplevde det som svårare att såra någon som hon inte kände:

Alltså... Med en partner som man känner är det nog lättare att säga nej för min del... Just för att man kanske känner sig lite mer bekväm i relationen och därmed i sig själv också... För mig är det så att det är lättare att såra någon jag känner [skratt] än någon jag inte känner...

– Jonna

Paula hade en annan uppfattning av att säga nej till sin partner och upplevde detta som svårare. Hon berättade att hon i större utsträckning behövde förklara sig för sin partner, vilket hon inte behövde i tillfälliga relationer som inte hade samma känslomässiga band:

Jag skulle säga att relationer gör samtycke svårare. För att... Jag personligen har ju känt att jag behövt förklara varför jag säger *Nej* på ett helt annat sätt i relation. Jämfört med om det bara har med någon som jag var med en natt. Det är lättare att säga nej till någon, till någon som man inte bryr sig om.

– Paula

Marielle hade länge kommunicerat ett verbalt samtycke i en tidigare relation eftersom hennes dåvarande partner hade haft ett behov av detta. Hon beskrev att hon där och då hade upplevt den tydliga frågan ”Vill du ha sex?” som märklig. För henne hade samtycke varit självklart i dessa situationer och hon upplevde att partnern borde ha förstått och kunnat tolka hennes kroppsspråk som samtycke med hänsyn till deras gemensamma sexuella historia. För Marielle var det däremot viktigt att kommunicera ett verbalt samtycke i nya relationer:

I: Och i en ny relation... Om vi tänker en person som du träffar för första gången. Är det en skillnad där hur du ser på samtycke?

M: Ja, där hade jag nog uppskattat mer... Om det var någon slags otydlighet eller så, att personen frågade. För då blir det ju verkligen tydligt. *Vi är nya med varandra, så då vill jag hellre dubbelkolla.* Så då känns det mer tryggt. Annars [i en fast relation] tänker jag nog lite att den andra ska kunna läsa mig mer utan verbala cues på något sätt.

– Marielle

Flera av deltagarna beskrev hur upplevelsen av att kommunicera samtycke på olika sätt påverkades av vilken typ av relation de hade till sin partner. För vissa deltagare var det lättare att säga nej till sex i fasta relationer medan det för andra var enklare i tillfälliga relationer. De som upplevde att det var enkelt i fasta relationer beskrev hur känslan av tillit och trygghet till sin partner gjorde det lättare att säga nej. För dem som upplevde det som svårare fanns ofta en rädsla för att sårta den andre, eller en rädsla för att bli ifrågasatt och behöva förklara sig gentemot sin partner.

Undertema: Perspektiv på självbild

Deltagarnas syn på sex och samtycke påverkades även av hur de uppfattade sig själva i ett större perspektiv. Fyra av deltagarna beskrev svårigheter att uttrycka sin vilja i andra situationer och relationer som inte var sexuella. Ett illustrerande exempel var Amanda som beskrev sig själv som en hjälpare person. Hon berättade hur hon i en tidigare relation haft sex som ett sätt att hjälpa sin partner som mått psykiskt dåligt:

Alltså jag har fortfarande någons sorts saviour complex. Att om jag kan hjälpa någon så gör jag det (...). Och den mentaliteten, alltså, den har jag ju alltid burit med mig. I varierande utsträckning, alltså varierande grad. Och i det här fallet så var det en sak som jag såg som självklar att hjälpa min partner när han mådde dåligt på det sättet jag kunde. Och det lättaste och mest effektiva sättet det var att ha sex med honom.

– Amanda

Felicia beskrev svårigheterna i att uttrycka sin egen sexuella vilja på följande sätt:
”Eller det är väl också i också i livet i stort så har jag ofta inte lyssnat så mycket på vad jag

vill göra. Inte så... Ända sedan jag var liten tror jag.” Bella beskrev hur hon i en tidigare relation haft sex av rädsla för att bli lämnad. Hon hade tidigare haft en bild av sig själv som en person som ville ha sex. Numera upplevde hon inte att hon behövde säga *ja* till sex och beskrev det som en inre utveckling som inte var lika tydligt för andra:

Jag tror att jag delvis gör upp mycket med min bild av sex, och min bild av att jag har drivits så mycket av så här någon slags bild av vem jag är och bild av... Nämen det är väl, *Jag är den här typen av person det är väl klart att jag vill ha sex* och gjort upp med den bilden lite. Det är mycket sådant. För att rent, rent praktiskt tror jag inte att någon annan märker någon skillnad...

– Bella

Deltagarna berättade om olika sexuella erfarenheter som de i efterhand hade svårt att förstå eller förklara för sig själva. Det var ofta händelser som inte överensstämde med deltagarnas självbild vilket gjorde dessa händelser svåra att bearbeta och ta in. Amanda såg sig själv som en stark, medveten och självständig individ. Därmed var det svårt för henne att förstå sitt eget beteende i en sexuell relation när hon nästan hade gått med på sex även om hon inte kände för det. Det var ett beteende som inte stämde överens med hur hon såg på sig själv:

Det var ganska otäckt. Det är så här vem... Såklart, en liten skamkänsla också. Vem är jag, alltså, stark självständig kvinna, 2020? Och jag... Jag tänkte... Jag var okej med att passivt gå med på sex jag inte ville ha.

– Amanda

När deltagarna beskrev sig själva gav de en tydlig bild av vilka de var i sexuella situationer. Genom en tydlig sexuell självbild fanns en inre trygghet som stärkte deltagarnas förmåga att veta vad de ville och kände för i sex. När de tolkade en händelse gjorde deltagarna det utifrån hur de såg på sig själva. Däremot var inte en tydlig självbild detsamma som en tydlig riktning på sin egen utveckling. Det var enkelt för flera av deltagarna att beskriva hur de ville att sex skulle vara, men det var något helt annat att förändra detta beteende.

Undertema: Föreställningar och förväntningar

Deltagarna beskrev hur könsstereotypa föreställningar och förväntningar formade deras beteenden och på olika sätt definierade den sexuella relationen. I majoriteten av berättelserna framkom erfarenheter av att prioritera den andres behov framför sina egna. Hälften av deltagarna beskrev hur sex i stor utsträckning initierades av den andre. Amanda var en av dem som beskrev att hon var osäker på hur hon själv skulle initiera till sex: "Men jag tror inte att jag vet än idag hur man tar initiativ till sex. För att jag är van vid att andra gör det åt mig, och så får jag ta ställning". Majoriteten av deltagarna upplevde det som svårt att förändra sexuella beteenden. Marielle hade reflekterat mycket kring sex och samtycke, hon hade bland annat pratat med olika partners om sex och på vems villkor sex initierades. Hon berättade att det fortfarande kunde vara svårt att säga nej till en partner när hon inte hade lust, eller ville ha sex, och hade svårt att förklara den skuld som hon upplevde i dessa situationer:

Alltså idag... Jag är ju mycket bättre på i så fall säga *Nej*, eller *Inte just nu*. Men jag kan nog, det kan nog ändå vara associerat med någon slags skuld känsla ibland, vilket blir lite konstigt. För att, varför ska jag ha skuld egentligen? Men det kan ju bli så här, jag ser att denna andre vill, men varför kan inte jag liksom prestera, eller liksom också få vara med nu när han också vill, det hade varit så skönt att kunna matcha det. Men samtidigt, på ett annat plan vet jag att men man inte alltid kan synka, nu har vi lust exakt samtidigt och vilja göra samma saker.

– Marielle

Vissa deltagare beskrev hur de genom att prioritera sin partners behov upplevde att det blev svårare att märka sina egna behov. Jonnas beteende styrdes i hög utsträckning av könsstereotypa tankar och föreställningar om hur sex skulle vara eller vad hon borde göra. Detta gjorde det svårt för henne att utforska sin egen vilja och vad som gav henne sexuell njutning. Jonna berättade att det var något som hon försökte förändra men beskrev det som svårt, hon påverkades ofta av de förväntningar och behov som hon upplevde fanns i relationen:

Så att jag har inte hunnit utforska riktigt vad det är jag vill. Och vad jag tycker är skönt eller... Jag är väldigt medveten om att man ska låta på ett sätt, man ska se ut på ett sätt, man ska reagera på ett sätt så att killen ska bli upphetsad. Och det sitter väl också undermedvetet än idag.

– Jonna

Flera av deltagarna beskrev att det fanns en förväntan om regelbundet sex i fasta relationer. Det kunde vara svårt för deltagare som upplevde att de vid upprepade tillfällen av olika anledningar behövde säga nej till partners initiativ, till exempel när de inte ville ha sex eller när de sexuella behoven varierade inom relationen. Paula berättade hur hon under en period med stress och depression hade gått med på sex när den egna sexlusten hade varit lägre än vanligt. För henne var detta en svår upplevelse och något som hon vid det tillfället inte visste hur hon skulle ta upp med sin partner:

Och då så hade jag väldigt mycket sex bara för att ha sex i förhållandet för det är det man har. Men då ville jag inte ha sex. Kommer ihåg att många gånger när jag bara så här tänkte *Nu gör jag det* bara för att jag inte ska ha skuld känslan att säga *Ja, jag avstår från sex*. Och jag säger ingenting. Jag berättar ingenting. För vad det är eller varför. För jag visste själv inte riktigt hur jag skulle prata om det.

– Paula

Marielle försökte förklara sina egna skuld känslor som hon upplevde i situationer när hon sa nej till en partner där hon ville ha sex men då kroppen inte gav samma gensvar:

Alltså, det är väl någon slags känsla av att prestera, och att vilja ge någonting som den andre vill ha, som den personen uppenbarligen kommunicerar till mig. Samtidigt så kanske jag inte vill det då, eller jag vill inte ge det eller jag kan inte ge det. Jag kanske bara vill ha närhet. Men då har det alltid blivit liksom sekundärt i mitt huvud, vad jag vill, jämfört med vad den andra vill. Och det går igen i liksom andra relationer också, även icke sexuella. Det är något jag jobbar på.

Upplevelsen av samtycke formades av olika föreställningar och förväntningar som fanns i den sexuella relationen, och som både deltagarna hade på sig själva men som även förmedlades från andra. Felicia beskrev samtycke som en viktig fråga. Hon berättade om sina egna svårigheter att vara tydlig i sexuella relationer samtidigt som hon gärna ville vara andra till lags. Hon sammanfattade det på följande sätt: ”Det verkar som om mitt problem med att vara till lags inte är ett individproblem utan ett problem för många tjejer.”

Diskussion

Syftet med den aktuella studien var att undersöka deltagarnas upplevelse av sexuell samtycke. I analysen identifierades tre huvudteman och åtta underteman. Dessa teman är i viss grad sammanflätade. Vi valde dock att tolka dem som separata teman då vi i analysen bedömde att det fanns en kvalitativ skillnad mellan de olika aspekterna av samtycket. Föreliggande studies resultat diskuteras nedan i förhållande till tidigare forskning. Därefter följer en diskussion kring brister och förtjänster för att avslutas med beskrivning av studiens kliniska relevans och implikationer för framtida forskning.

Samtycke är både kropp och tanke

Det första huvudtemat *Samtycke är både kropp och tanke* visar hur deltagarna beskrev samtycke som något som omfattades av både kropp och språk, genom att rikta uppmärksamheten mot sina tankar eller lyssna in kroppens signaler avgjorde deltagarna om de ville ha sex eller inte. Föreliggande studie beskriver samtycke utifrån ett emotionellt och kognitivt spektrum, skillnaden mellan det intuitivt emotionella samtycket och det kognitivt värderande samtycket. Samtycke har i tidigare studier beskrivits utifrån ett spektrum (Folkhälsomyndigheten, 2020) eller som en “gråzon” (Gunnarsson, 2020) för att konceptualisera den flytande skala som används för att förstå och förklara sexuell samtycke. Den aktuella studien visar att deltagarnas upplevelser av att vilja ha sex skiljer sig åt i uttryck beroende på om det uppfattas som en lustfylld eller ambivalent situation. I trygga situationer där deltagarna vet vad de vill beskrivs den sexuella lusten som en kroppslig upplevelse. I ambivalenta situationer refererar deltagarna i högre utsträckning till sina tankar som ett sätt att kognitivt värdera situationen eller resonera med sig själva om hur de ska agera. Detta går delvis i linje med Gunnarsson (2020) som i en studie lyfte betydelsen av att vara medveten

om nyanserna i det sexuella samtycket. Det kan både vara ens eget eller något som påverkas av andra, men det kan även vara något däremellan.

I den nuvarande studien beskriver deltagarna hur de kognitivt värderar situationen för att anpassa sitt beteende utifrån kontextuella faktorer. Denna utåtriktade uppmärksamhet och kontinuerliga bedömning av situationen framkommer även i tidigare forskning (Folkhälsomyndigheten, 2020; Gunnarsson, 2020; Linander et al., 2021). I likhet med Impett och Peplau (2003) visar den aktuella studien hur deltagarna kan samtycka till sex av olika anledningar, till exempel för att stärka relationen eller för att uppleva närhet med en annan.

Deltagarna i föreliggande studie hänvisar till upplevelsen av att vilja ha sex som något fysiologiskt, vilket påverkade deras förmåga att med ord beskriva upplevelsen av att samtycka till sex. Det går delvis i linje med tidigare forskning i vilken deltagare har beskrivit viljan att ha sex som något de ”bara vet” (Beres, 2010). Tidigare studier har även visat på en större variation i hur deltagarna beskriver upplevelsen av sexuell lust, till exempel genom att innefatta såväl kognitiva som emotionella och fysiologiska aspekter (Goldhammer & McCabe, 2011).

I den aktuella studien beskriver deltagarna hur de ”pratar med sig själva” som en strategi för att endast samtycka till sex när de själva vill eller har lust. Dessa inre samtal kan även betraktas som en metod som hjälper deltagarna att på sikt förändra sitt eget beteende i sexuella situationer, till exempel genom att förhålla sig kritiskt till könsstereotypa föreställningar som annars tenderar att prägla deras beteende i heteronormativa relationer. I detta avseende skiljer sig resultaten i den nuvarande studien från tidigare forskning som inte lika tydligt identifierat deltagarnas inre samtal som en hjälpande strategi för att förändra det egna sexuella beteendet (Folkhälsomyndigheten, 2020; Linander et al. 2021; Gunnarsson, 2020). Detta kan bero på en skillnad avseende den tolkning och tematisering som gjorts i den aktuella studien. Att observera sitt inre beteende, det vill säga de tankar som ligger till grund för individens beteende, beskrivs av Ramnerö och Törneke (2006) vara ett sätt att medvetandegöra de regler som styr ens val. Visserligen diskuterar inte Ramnerö och Törneke (2006) detta specifikt i relation till sexuellt samtycke, men det kan vara intressant att studera samtycke utifrån ett mer allmänpsykologiskt perspektiv för hur mänskliga beteenden formas och förändras.

I den nuvarande studien framkommer hur deltagare som försöker leva upp till könsstereotypa föreställningar om kvinnliga feminitetsideal tenderar att rikta

uppmärksamheten mot den andres behov. Det medför att en del av deltagarnas närvaro går förlorad och det blir svårare att uppfatta sina egna sexuella behov. Det går i linje med Curtin et al. (2011) som har visat att kvinnor som försöker leva upp till könsstereotypa femininitetsideal riskerar att uppleva en lägre sexuell tillfredsställelse. Den aktuella studien visar även i likhet med Linander et al. (2021) hur könade stereotyper "producerar samtycke", speciellt i situationer som befinner sig i gråzonen mellan att vilja och att inte vilja ha sex.

Sammanfattningsvis svarar detta huvudtema på flera av studiens övergripande frågeställningar. Deltagarna i den aktuella studien beskrev hur de dels tolkade det egna samtycket genom att uppmärksamma kroppens egna signaler, dels genom att resonera med sig själva huruvida de vill ha sex eller inte. Studien visar att samtycke kan vara något enkelt och självklart, men att det även kan vara förknippat med en viss ambivalens. Ambivalensen före kommer i situationer där deltagarna är osäkra på vad de vill och känner för, exempelvis att både få sina sexuella behov mötta i relationen och samtidigt tillfredsställa sin partner.

Utvecklas mot samtycke

Det andra huvudtemat *Utvecklas mot samtycke* beskriver hur det sexuella samtycket återfinns i en större social kontext. Deltagarnas samtycke formas av såväl deras egna som andras förväntningar och föreställningar vilka präglar relationen. Föreliggande studie visar hur sexuellt samtycke är en social handling som är beroende av sin kontext. Det går i linje med Levand (2020) som argumenterar för att samtycke inte bör betraktas som ett "ja" eller ett "nej" utan snarare som ett "det beror på".

Den aktuella studien visar hur deltagarna har utvecklat sin egen förmåga att kommunicera samtycke och identifiera sin egen sexuella vilja och lust. Denna utveckling sker delvis genom reflektion kring tidigare erfarenheter men även genom samtal med andra. Föreliggande studie visar på vikten av att kontextualisera tidigare erfarenheter utifrån olika teoretiska perspektiv för att stimulera utvecklingen av den egna förståelsen för vad samtycke är, och vad det kan vara. I den aktuella studien framkommer till exempel hur deltagarna genom en ökad teoretisk förståelse, som bland annat erhållits genom universitetsstudier, har utvecklat perspektiv som påverkat deltagarnas egna förhållningssätt till sin egen sexualitet och sexuella praktik. Detta går delvis i linje med Folkhälsomyndigheten (2020) som i sin studie beskrev metoo och den nya samtyckeslagstiftningen som viktiga händelser vilka präglat deltagarnas syn på sex och samtycke.

Den nuvarande studien visar i likhet med Ekdahl (2019) hur unga vuxna kan vara teoretiskt insatta i sexuella ämnen men fortfarande vara osäkra på sin egen sexuella lust och njutning. Därmed finns det en skillnad mellan att vara teoretiskt medveten och att konkret förändra sitt beteende, till exempel avseende hur samtycke kommuniceras i sexuella relationer. Flera av deltagarna i den aktuella studien upplevde det som lättare att ge en vag anledning, en indirekt form av kommunikation, när de inte ville ha sex. Det framkommer även i en studie av Kitzinger och Frith (1999) vars deltagare beskrev hur de föredrog att ge en vag anledning till att inte ha sex framför att verbalt säga nej till sex. Det går delvis att tolkas utifrån Rehman et al. (2017) som visade att sexuella konflikter ledde till en högre ångest jämfört med andra konflikter. Därmed tenderar samtyckessituationen att förknippas med känslor av obehag och olust vilket innebär att det är ett samtal som många undviker.

Den nuvarande studien visar i likhet med Akre et al. (2013) hur vissa sexuella händelser kan upplevas som rätt i stunden, men som i efterhand får en helt annan betydelse. I föreliggande studie framkommer hur deltagarnas inställning till sex genomgår en kontinuerlig utvecklingsprocess. Det innebär att hur deltagarna beskriver och uppfattar samtycke kan variera och skiljer sig från hur de har definierat samtycke i tidigare relationer, till exempel när de hade sex för första gången. Det medför att deltagarnas samtycke både formas och präglas av olika sexuella erfarenheter, men även genom reflektion i samtal med andra. I studien framkommer även hur deltagarna har agerat på olika sätt beroende på hur de har uppfattat sig själva och sin partner i den specifika situationen. Därmed går den aktuella studien i linje med Bryant och Schofield (2007) som har beskrivit sexuell agens som en dynamisk utvecklingsprocess som varierar mellan relationer och olika sammanhang.

Den aktuella studien visar även på ett behov av ett långsamt och stegvist närmande i sexuella situationer. Deltagarna upplevde att tid gav dem en ökad möjlighet att både hinna tänka och känna efter vad de ville i stunden. I detta avseende skiljer sig föreliggande studie från tidigare forskning (Folkhälsomyndigheten, 2020), som visserligen har beskrivit det sexuella samtycket som en process, men som däremot inte har betraktat detta stegvisa närmande som en medveten strategi för att ha sex med samtycke. Dessa skillnader kan delvis bero på att föreliggande studie har gjort en annan tolkning eller conceptualisering av sexuellt samtycke.

Sammanfattningsvis beskrivs sexuellt samtycke i föreliggande studie som en upplevelse som blir lättare att förstå och uttrycka i takt med en ökad sexuell erfarenhet.

Genom att reflektera kring tidigare erfarenheter, och genom samtal med andra, har deltagarna utvecklat en större förståelse för sina egna sexuella gränser och behov.

Något större än “bara” sex

Det tredje huvudtemat *Något större än “bara” sex* beskriver hur deltagarna utvecklas genom en ökad förståelse för hur de förhåller sig till sex och samtycke i intima relationer. I den aktuella studien framkommer att upplevelsen av sexuell agens påverkas av kulturella föreställningar och normer i samtyckessituationen. Deltagarna beskriver hur tankar och beteenden påverkas i den sexuella relationen av olika könsstereotypa föreställningar, de beskriver till exempel att det är svårt att föreställa sig hur de själva skulle initiera till sex. Det går i linje med Folkhälsomyndigheten (2020) som visat att det finns en makthierarki mellan könen som systematiskt påverkar kvinnors möjlighet att frivilligt välja i sexuella relationer. Detta framkommer även i en studie av Beres et al. (2004).

Ytterligare ett exempel som belyser hur normer påverkar sexuellt beteende framkommer i deltagarnas skildringar av hur sex ”borde vara” eller hur det ”ska kännas”, det visar hur tankar och beteenden färgas av internaliserade normer. Nuvarande studie visar i likhet med tidigare forskning (Impett & Peplau, 2003; Linander et al., 2021) hur deltagarna kan gå med på att ha sex även när de själva inte vill eller har lust, till exempel på grund av en rädsla för att såra sin partner eller av rädsla för att bli lämnad.

I den aktuella studien framkommer hur deltagarna upplever en inre ambivalens i sexuella situationer. Deltagarna beskriver hur de i samtyckessituationen behöver förhålla sig till olika roller och normer som på olika sätt påverkar det samtycke som kommuniceras. Till exempel beskriver flera av deltagarna hur de värderar självständighet, integritet och jämställdhet mellan könen, samtidigt som de berättar om upplevelser av att gå med på sex som de själva inte vill. Det illustrerar hur olika normer kolliderar och går i linje med tidigare forskning (Gunnarsson 2020; Muehlenhard et al., 2016) som visat att det i sexuella situationer är möjligt att vilja flera olika saker samtidigt. Normernas betydelse för hur samtycke uttrycks framkommer även av Montemurro och Riehm-Murphy (2019) som i en studie visade hur sexuella skript existerar på olika nivåer och som inte alltid överensstämmer med varandra.

Den nuvarande studien har, till skillnad från tidigare studier (Gunnarsson, 2020; Johnsdotter, 2012), inte lika tydligt visat på normers positiva och hjälpande betydelse i samtyckessituationer. Till exempel menar Johnsdotter (2012) att normer hjälper individen att

anpassa beteende efter sociala regler, samtidigt som de begränsar antalet val som individen behöver göra i sexuella situationer.

I föreliggande studie konceptualiseras deltagarnas erfarenheter av att navigera mellan motsägande normer genom en förändrad självbild. Tidigare kvalitativ forskning (Folkhälsomyndigheten, 2020) har inte visat på detta samband, hur deltagarnas självbild påverkat deras förmåga att identifiera och kommunicera sin sexuella vilja. Däremot lyfte Folkhälsomyndigheten (2020) självkänsla som en viktig faktor för det sexuella samtycket och menar att en god självkänsla ökar individens förutsättningar att kommunicera sina sexuella gränser och behov.

Den aktuella studien belyser även relationens betydelse för deltagarnas upplevelse av att kommunicera samtycke. Vissa deltagare menade att det var lättare att säga nej till sex i tillfälliga relationer medan andra upplevde det som lättare i längre relationer. Tidigare forskning (Folkhälsomyndigheten, 2020; Gunnarsson, 2020; Linander et al., 2021) har lyft fram relationens betydelse för samtyckesbaserat sex, utan att närmare förtydliga huruvida de är tillfälliga eller längre.

Sammanfattningsvis visar nuvarande studie hur deltagarnas tankar, känslor och beteenden påverkas av traditionella könsroller och den egna självbilden i samtyckessituationen. Deltagarna förknippade samtycke med en viss ambivalens som delvis kan förklaras genom motsägande normer och olika sexuella behov i den specifika situationen.

Brister och förtjänster

Utifrån studiens syfte, att beskriva och skapa en djupare förståelse för den subjektiva upplevelsen av sexuellt samtycke, ansåg författarna det som lämpligt att genomföra en kvalitativ studie med fenomenologisk ansats. Syftet med studien har därmed inte varit att visa på kausala samband eller generaliserbar kunskap. Studiens induktiva och beskrivande ansats hade varit svår att genomföra med en kvantitativ metod. Tematiseringen gjorde stora mängder information lättillgänglig för läsaren. Som metod valde författarna att genomföra en reflexiv tematisk analys. Enligt Braun och Clarke (2006) är det en användarvänlig och flexibel metod som används inom psykologisk forskning. Författarna har en begränsad erfarenhet av att genomföra kvalitativ forskning och därmed ansågs det som en lämplig metod, både utifrån författarnas kunskapsnivå samt med hänsyn till studiens syfte och frågeställning.

Kvalitetskriterier

För att bedöma tillförlitligheten i kvalitativ forskning bör utgångspunkten vara i de ontologiska och epistemologiska antaganden som ligger till grund för den aktuella studien (Willig, 2013). För att bedöma studiens kvalitet valde författarna att använda sig av de kvalitetskriterier som presenteras av Elliot et al. (1999). Detta ramverk har sitt ursprung inom fenomenologisk forskning (Willig, 2013) och ansågs lämpligt utifrån studiens fenomenologiska ansats. Nedan presenteras sju olika kvalitetskriterierna följt av en diskussion om hur författarna har förhållit sig till respektive kriterium i den aktuella studien.

Att äga sitt perspektiv Enligt Elliott et al. (1999) bör forskarna inom kvalitativ metod vara transparenta och tydliga avseende både sin egen teoretiska förståelse samt de personliga värderingar och antaganden som ligger till grund för analysen. Det gör det möjligt för läsaren att dels förstå den tolkning som har gjorts, dels överväga alternativa tolkningar (Elliott et al., 1999). Vi valde att genomföra en reflexiv tematisk analys vilket innebär att vi kontinuerligt har diskuterat hur såväl teoretiska förståelse som personliga förväntningar på olika sätt kan ha påverkat analysen. Braun och Clarke (2021) menar att tolkningen formas av forskaren, därmed är subjektivitet en naturlig del av tematisk analys.

Placera urvalet Forskarna beskriver deltagarna och deras levnadsförhållanden för att hjälpa läsaren att bedöma studiens relevans och tillämplighet (Elliott et al., 1999). Urvalet till denna studie var åtta kvinnor i åldern 20–30 år. De rekryterades utifrån vissa kriterier och hade alla erfarenheter av sexuellt samtycke. Urvalet är begränsat vilket påverkar vilka slutsatser som kan göras utifrån föreliggande studie. Vi har valt att inte begränsa urvalet utifrån ett antal kriterier, något som har försvårat möjligheten att dra några generella slutsatser utifrån den analys som har gjorts.

Grunda i exempel Enligt Elliott et al. (1999) bör forskarna genom exempel visa hur den analytiska processen har sett ut samt den förståelse som studien har resulterat i. Detta ger läsaren en möjlighet att förstå forskarens tolkning och själv bedöma hur väl den överensstämmer med data. I studien presenteras citat som illustrerar den tolkning som gjorts i analysen. Citaten har i vissa fall förkortats och redigerats för att öka läsbarheten. De presenteras med en kort beskrivning som ger läsaren en ökad förståelse för citatets kvalitet och kvalitativ uppfattning för citatets sammanhang. Citaten illustrerar hur vi har tolkat och förstått deltagarnas erfarenheter. Författarna är medvetna om att den tolkning och analys som har gjorts i den aktuella studien kan ha påverkats och färgats av såväl vår teoretiska

förförståelse som personliga antaganden om sexuellt samtycke som ämne. Det innebär att både tolkningen och tematiseringen som ligger till grund för denna studie hade haft en annan karaktär om den genomförts av några andra än oss.

Kontroll av tillförlitlighet Elliot et al. (1999) menar att forskarna bör undersöka tillförlitligheten i den tolkning som gjorts genom att konsultera andra, som till exempel kollegor eller deltagare, alternativt använda sig av flera olika kvalitativa metoder. Sedan vi har varit två som genomfört denna studie utgör det en form av tillförlitlighetskontroll. Vi har under processen diskuterat och uppmärksammat såväl skillnader som likheter i analysen. En av författarna gjorde tematiseringen och konsulterade den andra författaren vid behov. Vi arbetade inte tillsammans i analysen vilket innebar att vi kunde betrakta materialet vid olika tidpunkter i analysen och se det utifrån olika perspektiv. Genom stundtals krävande diskussioner har vi utvecklat och fördjupat analysen och enades slutligen i en gemensam tolkning. Detta är ett av de kvalitetskriterium som hade vi hade kunnat utveckla mer genom att förhålla oss till detta på ett annat sätt. Till exempel genom att i ett tidigare skede identifiera och förhålla oss till hur tillförlitligheten i föreliggande studie hade kunnat förbättras.

Koherens Forskarna bör ha som målsättning att presentera en analys som karaktäriseras av koherens och integration samtidigt som nyanserna i data bevaras (Elliott et al., 1999). Relationen mellan studiens huvudteman och deras underteman illustreras genom en figur som visar på deras inbördes förhållande.

Generell kontra specifik forskningsfråga Elliott et al. (1999) menar att forskarna bör vara tydliga med studiens syfte och huruvida den förståelse som eftersträvas är generell eller specifik. Det innebär att studiens syfte överensstämmer med dess design och val av metod. Utifrån den begränsade kvalitativa forskning som finns om sexuellt samtycke i en svensk kontext valde vi en generell forskningsfråga. Braun och Clarke (2021) menar att en stark kvalitativ tematisk analys bygger på en rik, detaljerad och komplex data i kombination med en koherent design och metodologisk integritet, och inte av koncept som mättnad eller sampelstorlek. Vi har beskrivit olika aspekter av deltagarnas subjektiva upplevelse och erfarenheter av sexuellt samtycke samt skildrat det komplexa och stundtals motsägelsefulla i denna process. Det är inte möjligt att dra några generella slutsatser utifrån denna studie, till exempel på grund av ett begränsat urval eller val av metod. Däremot var det inte en del av studiens syfte. Den aktuella studien kan, i kombination med andra studiers bidrag, bidra till en ökad förståelse för samtycket som subjektiv process.

Resonera med läsare Avslutningsvis bör materialet presenteras på ett sätt som resonerar med läsaren och väcker ett intresse för studien, till exempel genom levande beskrivningar (Elliott et al., 1999). Vi har försökt beskriva deltagarnas upplevelser och erfarenheter av sexuellt samtycke på ett sätt som fångar nyanserna i deras berättelser och som väcker läsarens intresse för ämnet. Huruvida vi har uppnått detta är upp till läsaren själv att bestämma.

Tolkning och meningsskapande

Potter och Hepburn (2005) beskriver intervjusituationen som ett interaktivt samspel. Det innebär att deltagarnas berättelse både färgas av vad forskaren och intervjupersonen har med sig in i samtalet. Deltagarna är experter på sina egna liv vars berättelse forskaren sedan tolkar och placerar i en större kontext. Det gör analysen till en avvägning mellan deltagarnas upplevelser och forskarens tolkning. Potter och Hepburn (2005) menar även att intervjupersonens berättelse formas utifrån vilka sociala roller som upplevs tillgängliga i intervjusituationen. Det har betydelse för vad och hur deltagarna väljer att beskriva i intervjusituationen. Svaren varierar beroende på om deltagarna svarar utifrån rollen som kvinna, sexpartner eller medmänniska. Avseende sociala roller är forskarna medvetna om två aspekter som kan ha påverkat intervjupersonernas svar i den aktuella studien. Dels användes intervjuguiden flexibelt, dels hölls intervjuerna på olika platser.

Avslutningsvis menar Polkinghorne (2005) att individens förmåga varierar i att med ord beskriva inre processer som tankar, känslor och beteenden. Författarna valde att söka intervjupersoner som var personligt intresserade och engagerade i sexuellt samtycke och bedömde det som troligt att de hade ett språk för att kunna berätta om sina upplevelser. I intervjusituationen blev det däremot tydligt att den språkliga förmågan varierade hos deltagarna. Deltagarnas svårigheter att beskriva hur de visste att de ville ha sex indikerar att uppmärksamheten inte enbart är riktad mot den egna kroppens egna signaler i sexuella situationer. Polkinghorne (2005) menar att det inte är möjligt att sätta ord på fenomen som individen inte är medveten om.

Implikationer för praktik och framtida implikationer

Utifrån vad som har framkommit i denna studies väcks ett antal intressanta uppslag för klinisk praktik och framtida forskning. I egenskap av blivande psykologer bedömer vi att flera intervjuer berörde ämnen som hade varit hjälpsamma att lyfta i terapeutiska sammanhang. Studien belyser tydligt att sexuella skript och könsstereotypa föreställningar

aktualiseras i situationer där deltagaren samtycker till sex. Beskrivningar om hur deltagarna *borde* eller *måste* bete sig i sexuella situationer är tydliga exempel på hur rigida föreställningar om sig själv och andra kan guida sexuellt beteende. Dessutom visar studiens resultat att deltagarna "pratar med sig själva", vilket vore ett intressant ämne att undersöka vidare. Framtida forskning hade kunnat undersöka hur dessa inre samtal kan utvecklas för att på ett självmedkännande sätt hjälpa individen att fatta beslut i samtyckessituationer. Att beröra ämnet sexuellt samtycke i ett terapeutiskt samtal hade kunnat hjälpa individen att medvetandegöra och förändra internaliserade normer kring sexuella beteenden.

Flera av deltagarna beskriver värdet av att lära sig från sina tidigare erfarenheter för att utveckla sitt nuvarande sexliv samt att deras syn på sex och samtycke har utvecklats genom samtal med andra. Vi tolkar detta som att samtal öppnar upp för möjligheten att lära sig av sina erfarenheter. För att främja denna utveckling hade framtida forskning kunnat undersöka utfallet av interventioner i vilka deltagarna får möjlighet att diskutera tidigare sexuella erfarenheter, för att sedan undersöka hur detta påverkar kommunikationen i sexuella relationer.

Ytterligare ett uppslag till framtida forskning hade kunnat vara att intervjua deltagarna över en längre tidsperiod, för att låta deltagarna reflektera och utveckla sina tankar mellan intervjutillfällena. Att endast använda sig av enskilda intervjuer menar Polkinghorne (2005) är begränsande avseende vilken djupare förståelse och komplexitet som är möjlig att uppnå avseende det fenomen som studeras.

Vi anser även att det finns ett stort värde i att genomföra flera olika kvalitativa studier som fokuserar på individens upplevelse av att samtycka som har en större mångfald än den aktuella studien avseende deltagarnas ålder, sexuella läggning, klass, kön, etnicitet, och funktionsförmåga. Dessutom ser vi stora möjligheter för framtida forskning gjorda av författare med bakgrund inom psykologi att närma sig ämnet. Exempelvis genom att i högre utsträckning än i den aktuella studien relatera psykologiska begrepp som exempelvis skript, beslutsfattande, medveten närvaro och agens till ämnet sexuellt samtycke.

Slutsatser

Denna studie har visat att förståelsen för vad ett samtycke är står att finna i kontexten inom vilket samtycket sker. Kontexten skapas i samverkan mellan inre och yttre faktorer som formar den subjektiva upplevelsen av samtycke. Inre aspekter omfattar de tankar, känslor och kroppsliga förnimmelser som deltagarna upplever i stunden som samtycket sker. Yttre

aspekter berör de relationer och maktförhållanden som deltagarna befinner sig i och präglas av. Deltagarnas upplevelse av samtycke påverkades även av könsstereotypa föreställningar och förväntningar.

Studien har visat att samtycke är något som deltagaren både kan uppleva som självklart, men det även kan vara förknippat med ambivalenta känslor. I beskrivningen av det självklara samtycket hänvisar deltagarna i högre grad till kroppen och fysiska upplevelser. I ambivalenta situationer har däremot deltagarnas tankar en större betydelse, samtycket blir en värdering mellan hur och vad deltagarna vill, vad den andre kommunicerar samt hur de förhåller sig till de normer som formar relationen.

Studien har även visat att deltagarnas förhållningssätt till samtycke präglas och formas av olika sexuella erfarenheter. Genom att sätta olika erfarenheter i relation till varandra skapas en större förståelse för vad samtycke är, och hur det kan vara, samt hur kommunikationen kring samtycke kan ske. Även samtal med olika partners och att dela sexuella upplevelser med vänner beskrivs som en viktig komponent för att utveckla nya förhållningssätt och perspektiv på vad samtycke kan vara. Därmed är deltagarnas förhållningssätt gentemot samtycke en växelverkan mellan teori och praktik.

Referenser

- Akre, C., Chabloz, J.-M., Belanger, R. E., Michaud, P.-A., & Suris, J.-C. (2013). Unwanted sexual experiences among adolescents: Shedding light on the gray zone between consensual and non-consensual sex. *International Journal of Adolescent Medicine and Health*, 25(1), 69–74. <https://doi-org.ludwig.lub.lu.se/10.1515/ijamh-2013-0009>
- Beres, M., Herold, E. S., Maitland, S. B. (2004). Sexual Consent Behaviors in Same-Sex Relationships. *Archives of sexual behavior*. 33(5), 475–86
<https://doi.org/10.1023/B:ASEB.0000037428.41757.10>
- Beres, M. A. (2007). “Spontaneous” Sexual Consent: An Analysis of Sexual Consent Literature. *Feminism and Psychology*, 17(1), 93–108. <https://doi-org.ludwig.lub.lu.se/10.1177/0959353507072914>
- Beres, M. A. (2010). Sexual miscommunication? Untangling assumptions about sexual communication between casual sex partners. *Culture, Health, and Sexuality*, 12(1), 1-14,
- Brady, G., & Lowe, P. (2020). “Go on, Go on, Go on”: Sexual Consent, Child Sexual Exploitation and Cups of Tea. *Children & Society*, 34(1), 78-92. <https://doi-org.ludwig.lub.lu.se/10.1111/chso.12358>
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77-101. <https://doi-org.ludwig.lub.lu.se/10.1191/1478088706qp063oa>
- Braun, V., & Clarke, V. (2021). Conceptual and design thinking for thematic analysis. *Qualitative Psychology*. <https://doi-org.ludwig.lub.lu.se/10.1037/qup0000196>
- Brotto, L. A., & Smith, K. B. (2014). Sexual desire and pleasure. In D. L. Tolman, L. M. Diamond, J. A. Bauermeister, W. H. George, J. G. Pfaus, & L. M. Ward (Eds.), *APA handbook of sexuality and psychology, Vol. 1. Person-based approaches* (pp. 205–244). American Psychological Association. <https://doi.org/10.1037/14193-008>
- Bryant, J., & Schofield, T. (2007). Feminine sexual subjectivities: Bodies, agency and life history. *Sexualities*, 10(3), 321–340.
<https://doiorg.ludwig.lub.lu.se/10.1177/1363460707078321>
- Curtin, N., Ward, L. M., Merriwether, A., & Caruthers, A. (2011). Femininity Ideology and Sexual Health in Young Women: A Focus on Sexual Knowledge, Embodiment, and Agency. *International Journal of Sexual Health*, 23(1), 48–62.
<https://doi-org.ludwig.lub.lu.se/10.1080/19317611.2010.524694>

- Ekdahl, J. (2019). *Boken om sex*. Natur och Kultur.
- Elliott, R., Fischer, C. T., & Rennie, D. L. (1999). Evolving guidelines for publication of qualitative research studies in psychology and related fields. *The British Journal of Clinical Psychology*, 38(3), 215–229. <https://doi-org.ludwig.lub.lu.se/10.1348/014466599162782>
- Elmerstig, E. (2012). Kropp och psyke i den sexuella upplevelsen. I L. Plantin & S-A. Månsson (red.), *Sexualitetsstudier* (ss. 46–62). Liber AB.
- Folkhälsomyndigheten. (2017). *Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) i Sverige 2017: Resultat från befolkningsundersökningen SRHR2017*. Hämtad 1 december, 2021, från <https://www.folkhalsomyndigheten.se/publicerat-material/publikationsarkiv/s/sexuell-och-reproduktiv-halsa-och-rattigheter-i-sverige-2017/?pub=60999>
- Folkhälsomyndigheten. (2020). *Ett spektrum av sexuella samtycken: en intervjustudie om samtycke hos sexuellt aktiva vuxna*. Hämtad 2 juni, 2021 från <https://www.folkhalsomyndigheten.se/publicerat-material/publikationsarkiv/e/ett-spektrum-av-sexuella-samtycken/?pub=77027>
- Goldhammer, D. L., & McCabe, M. P. (2011). A qualitative exploration of the meaning and experience of sexual desire among partnered women. *Canadian Journal of Human Sexuality*, 20(1/2), 19–29.
- Gunnarsson, L. (2020). *Samtyckesdynamiker*. Studentlitteratur AB.
- Holmström, C., Plantin, L., & Elmerstig, E. (2020). Complexities of sexual consent: young people's reasoning in a Swedish context. *Psychology & Sexuality* 11(4), 342–357. <https://doi-org.ludwig.lub.lu.se/10.1080/19419899.2020.1769163>
- Humphreys, T. P. (2004). Understanding Sexual Consent: An Empirical Investigation of the Normative Script for Young Heterosexual Adults. In M. Cowling & P. Reynolds (Eds.), *Making Sense of Sexual Consent* (pp. 209–225). Routledge.
- Humphreys, T. P., & Brousseau, M. M. (2010). The Sexual Consent Scale-Revised: Development, Reliability, and Preliminary Validity. *Journal of Sex Research*, 47(5), 420–428. <https://doi.org/10.1080/00224490903151358>
- Impett, E. A., & Peplau, L. A. (2003). Sexual Compliance: Gender, Motivational, and Relationship Perspectives. *The Journal of Sex Research*, 40(1), 87–100.

- Johnsdotter, S. (2012). Sexualitet och kultur. I L. Plantin & S-A. Månsson (red.), *Sexualitetsstudier* (ss. 63–82). Liber AB.
- Jozkowski, K. N., & Willis, M. (2020). People perceive transitioning from a social to a private setting as an indicator of sexual consent. *Psychology & Sexuality, 11*(4), 359–372. <https://doi-org.ludwig.lub.lu.se/10.1080/19419899.2020.1769162>
- Kitzinger, C., & Frith, H. (1999). Just say no? The use of conversation analysis in developing a feminist perspective on sexual refusal. *Discourse & Society, 10*(3), 293–316. <https://doi-org.ludwig.lub.lu.se/10.1177/0957926599010003002>
- Kukla, Q. R. (2021). A Nonideal Theory of Sexual Consent. *Ethics: An International Journal of Social, Political, and Legal Philosophy, 131*(2), 270–292.
- Levand, M. A. (2020). Consent as Cross-Cultural Communication: Navigating Consent in a Multicultural World. *Sexuality & Culture, 24*(3), 835–847. <https://doi-org.ludwig.lub.lu.se/10.1007/s12119-019-09667-7>
- Linander, I., Goicolea, I., Wiklund, M., Gotfredsen, A., & Strömbäck, M. (2021). Power and subjectivity: Making sense of sexual consent among adults living in Sweden. *NORA, 29*(2), 110–123. <https://doi-org.ludwig.lub.lu.se/10.1080/08038740.2021.1903553>
- Montemurro, B., & Riehm-Murphy, C. (2019). Ready and Waiting: Heterosexual Men’s Decision-Making Narratives in Initiation of Sexual Intimacy. *Men and Masculinities, 22*(5), 872–892. <https://doi-org.ludwig.lub.lu.se/10.1177/1097184X17753040>
- Muehlenhard, C. L., Humphreys, T. P., Jozkowski, K. N., & Peterson, Z. D. (2016). The Complexities of Sexual Consent Among College Students: A Conceptual and Empirical Review. *Journal of Sex Research, 53*(4/5), 457–487. <https://doi.org/10.1080/00224499.2016.1146651>
- Peterson, Z., Muehlenhard, C. (2007) Conceptualizing the “Wantedness” of Women’s Consensual and Nonconsensual Sexual Experiences: Implications for How Women Label Their Experiences With Rape. *Journal of Sex Research 44* (1): 72-88. <https://doi.org/10.1080/00224490709336794>
- Polkinghorne, D. E. (2005). Language and meaning: Data collection in qualitative research. *Journal of Counseling Psychology, 52*(2), 137–145. doi:10.1037/0022-0167.52.2.137
- Potter, J., & Hepburn, A. (2005). Qualitative interviews in psychology: Problems and possibilities. *Qualitative Research in Psychology, 2*(4), 281–307. <https://doi.org/10.1191/1478088705qp045oa>

Prop. 2017/18:177. *En ny sexuallagstiftning byggd på frivillighet.*

[https://www.regeringen.se/4950e9/contentassets/20977a5e47ab41bd89e4ff609208bfa8/en-ny-sexualbrottslagstiftning-byggd-pa-frivillighet-prop.-](https://www.regeringen.se/4950e9/contentassets/20977a5e47ab41bd89e4ff609208bfa8/en-ny-sexualbrottslagstiftning-byggd-pa-frivillighet-prop.-201718177?fbclid=IwAR3eD47fIPtoTpTfBg6icIJQOwj4BnQMTi9liEyFqtgWjR7KaOZ2ztK2Mc)

[201718177?fbclid=IwAR3eD47fIPtoTpTfBg6icIJQOwj4BnQMTi9liEyFqtgWjR7KaOZ2ztK2Mc](https://www.regeringen.se/4950e9/contentassets/20977a5e47ab41bd89e4ff609208bfa8/en-ny-sexualbrottslagstiftning-byggd-pa-frivillighet-prop.-201718177?fbclid=IwAR3eD47fIPtoTpTfBg6icIJQOwj4BnQMTi9liEyFqtgWjR7KaOZ2ztK2Mc)

Ramnerö, J., Törneke, N. (2006). *Beteendets ABC – en introduktion till behavioristisk psykoterapi*. Studentlitteratur.

Ramsey, L. R., & Hoyt, T. (2015). The Object of Desire: How being Objectified Creates Sexual Pressure for Women in Heterosexual Relationships. *Psychology of Women Quarterly*, 39(2), 151–170. <https://doi.org/10.1177/0361684314544679>

Rehman, U. S., Lizdek, I., Fallis, E. E., Sutherland, S., & Goodnight, J. A. (2017). How Is Sexual Communication Different from Nonsexual Communication? A Moment-by-Moment Analysis of Discussions Between Romantic Partners. *Archives of Sexual Behavior*, 46(8), 2339–2352. <https://doi-org.ludwig.lub.lu.se/10.1007/s10508-017-1006-5>

SFS 2018:618. *Lag om ändring i brottsbalken.*

<https://svenskförfattningssamling.se/sites/default/files/sfs/2018-05/SFS2018-618.pdf>

Willig, C. (2013). *Introducing Qualitative Research in Psychology*. (3. ed.). McGraw-Hill Education.

Willis, M., Hunt, M., Wodika, A., Rhodes, D. L., Goodman, J., & Jozkowski, K. N. (2019). Explicit Verbal Sexual Consent Communication: Effects of Gender, Relationship Status, and Type of Sexual Behavior. *International Journal of Sexual Health*, 31(1), 60–70. <https://doi-org.ludwig.lub.lu.se/10.1080/19317611.2019.1565793>

Bilaga 1. Annon

Vill du berätta om dina upplevelser och erfarenheter av sexuellt samtycke i forskningssyfte?

Hur vet du att du vill ha sex? Vi söker deltagare till en kvalitativ studie om sexuellt samtycke.

Vi är intresserade av att förstå dina tidigare upplevelser och erfarenheter av hur du har kommunicerat samtycke i sexuella relationer. Vilka tankar, beteenden och känslor upplever du i stunden som du ger samtycke? Vad är det lätta och det svåra i det samtycke? Ditt perspektiv är viktigt för att bättre kunna förstå det sexuella samtyckets nyanser.

För att kunna delta i studien behöver du:

- Identifiera dig som kvinna.
- Vara mellan 20 och 30 år.
- Ha erfarenhet av situationer där frågan om sexuellt samtycke har aktualiserats.
- Vilja vara med i en intervju där fokus kommer att vara på din upplevelse av sexuellt samtycke.

Du kan tyvärr inte delta om du:

- De senaste tre åren varit utsatt för sexuellt övergrepp. Frågor om sexuellt samtycke efter att ha varit utsatt för övergrepp kan vara en smärtsam och svår upplevelse. I denna studie har vi inte möjlighet föra ett sådant samtal och vi hoppas att det du hittar ett annat forum att kunna prata i om dina upplevelser.

Ditt perspektiv är viktigt för att få mer kunskap om samtyckets psykologi. Du kan när som helst avbryta din medverkan i forskningsprojektet. Alla resultat kommer att presenteras anonymt. Forskningsprojektet är godkänt av Etikprövningsnämnden. Aktuella regelverk gällande hantering personuppgifter kommer att följas. Anmäl ditt intresse genom att skicka ett mail till: samtycke.lu@gmail.com Mailen besvaras av Klara Berg och Ting Mattsson, psykologstudenter.

Du kommer då få mer information om själva studien samt möjlighet att ställa eventuella frågor innan du bestämmer dig för att delta. Du är givetvis välkommen att höra av dig med eventuella frågor innan du anmäler dig.

Handledare:
Per Johnsson
Legitimerad psykolog,
Universitetslektor

Klara Berg och Ting Mattsson Psykologstudenter, Lunds universitet

Bilaga 2. Intervjuguide

Bakgrundsinformation

- Ålder? Förnamn? Kön? Utbildning?

Inledande frågor om samtycke och intervjusituationen

- Hur är det för dig att prata om sex?
- Finns det något som är viktigt för mig att tänka på för att göra denna intervju till en så bra upplevelse som möjligt för dig?
- Har du funderat på samtycke tidigare eller är det något nytt för dig?

Frågor om sex och samtycke

- Hur vet du att du vill ha sex? Hur märks det i kroppen? Hur känns det? Vad tänker du?
- Kommer du ihåg ett tillfälle när du har haft sex och det har funnits samtycke? Skulle du kunna beskriva den situationen för mig? Bestäm själv hur ingående eller övergripande du vill beskriva situationen.
- Vad var det i den situationen som gjorde det lätt/svårt att samtycka?
- Har du någon gång varit osäker på om du ville ha sex och sedan samtyckt? Hur var det och vad var det som gjorde dig osäker? Vad var det som fick dig att gå med på att ha sex?
- Har du någon gång haft sex och samtycket har “skett av sig själv”? Alltså, där du vet att du ville ha sex, men att du inte sa det rakt ut eller på ett annat sätt visade det. Hur var det för dig? Vad gjorde att du samtyckte i den situationen?
- Finns det någon gång när du har haft sex och samtycket tydligt ställdes som en fråga av dig eller av en partner? Hur var det?
- Är det något med sexuellt samtycke som du tycker känns svårt eller jobbigt, men ändå är viktigt? Finns det något med sexuellt samtycke som du tycker är lätt och enkelt?

Avslutande frågor

- Vi ska snart börja runda av intervjun, men innan vi slutar vill jag fråga dig om det är något mer du skulle vilja berätta som jag inte har frågat dig.
- Hur upplevde du den här intervjun?

Bilaga 3. Information till forskningsperson

Information till forskningsperson

Du som får detta informationsblad har anmält eller visat intresse att delta i studien "Hur vet du att du vill? *En tematisk analys om upplevelsen av sexuellt samtycke*"

Vad är det för projekt?

Vi som bedriver detta forskningsprojekt heter Klara Berg och Ting Mattsson. Vi är två psykologstudenter och denna studie utförs inom en kurs på psykologutbildningen vid Lunds universitet. Forskningsprojektet är vårt examensarbete och ett viktigt bidrag till ett begränsat forskningsfält.

Som forskare vill vi förstå din upplevelse av samtycke till sex. För att göra det kommer vi att ställa frågor så som: Hur känns det när du samtycker? Vad gör du? Vad tänker du när du samtycker? Hur vet du att du själv vill ha sex? Det är frågor som av många upplevs som privata och personliga, men vi kommer att göra vårt bästa för att skapa en trygg intervjusituation som upplevs givande för båda parter. Du kan när som helst avbryta ditt deltagande och samtycke till att medverka i studien, och om det finns någon fråga som du inte vill besvara så kommer vi att självklart att respektera detta.

Det är en kvalitativ studie vilket innebär att den baseras på djupgående intervjuer med ett fåtal personer. Samtalet kommer att spelas in och transkriberas. Det insamlade materialet kommer sedan att analyseras för att leta efter mönster och teman som återkommer i de olika deltagarnas berättelser.

Hur går studien till?

Det som kommer att förväntas av dig som deltagare är att du kan tänka dig att frivilligt ställa upp och vara med på en individuell intervju med någon av oss. I intervjun kommer du att få svara på frågor och samtala om hur du har upplevt samtycke i tidigare sexuella situationer. Vi kommer exempelvis fråga dig om vad du tänker, upplever, och gör när du ger ditt eget samtycke. Intervjun beräknas ta ca 45–90 minuter och kommer att hållas på Institutionen för psykologi vid Lunds universitet. Intervjun kommer att spelas in med ljudupptagningsapparat och sedan transkriberas. Arbetet utförs inom en kurs på psykologutbildningen vid Lunds Universitet. Det är även Lunds universitet som är den ansvariga organisationen för forskningsprojektet och Per Johnsson som är ansvarig handledare för examensarbetet.

Möjliga följder och risker med att delta i studien

Trots att intervjun har fokus på sexuella situationer där samtycke finns, och där du har upplevt att du vill det du gör - förstår vi att det är en komplex känsla och inte alltid är så enkelt. Det finns en risk att samtalet kan väcka jobbiga tankar och känslor om tidigare erfarenheter som väcker smärtsamma minnesbilder. Ditt deltagande i studien kan när som helst avbrytas. Upplever du starka negativa reaktioner efter deltagande i denna studie finns möjlighet till kontakt med leg. psykolog.

Möjliga positiva effekter av att delta i studien

Förhoppningsvis kommer du samtidigt att uppleva ditt deltagande som ett meningsfullt tillfälle för dig själv som person att få reflektera och sätta ord på din egen upplevelse och erfarenhet av samtycke. Vår förhoppning är att det kommer att upplevas som ett givande samtal där du får möjlighet att utveckla din egen självförståelse. Dessutom är ditt deltagande och engagemang ett viktigt bidrag till vår forskning.

Vad händer med mina uppgifter?

I intervjun kommer du, utöver frågor om din upplevelse av samtycke, att få frågor om ålder och könstillhörighet. Personuppgifter om dig kommer bara att hämtas från denna intervju. Dina svar

kommer att spelas in med ljudupptagningsapparat. Den inspelade intervjun kommer sedan att skrivas ner i text och samtidigt aidentifieras så att dina svar inte går att koppla till dig som person. Både inspelning och text kommer förvaras i ett låst kassaskåp på Institutionen för psykologi som endast projektansvarig för studien har tillgång till. Texten kommer att förvaras på ett krypterat USB minne. Inspelningen av din intervju kommer att raderas när studien är färdig.

Ditt bidrag kommer att presenteras på ett sätt i resultatet som gör det omöjligt för någon att förstå hur det skulle kunna handla om dig. Skulle du exempelvis berätta om andra personer, platser, eller specifika detaljer ur ditt liv kommer detta inte att presenteras i den skriftliga rapporten.

Ansvarig för dina personuppgifter är Lunds Universitet. Enligt EU:S dataskyddsförordning har du rätt att kostnadsfritt få ta del av de uppgifter om dig som presenteras i studien och vid behov även be om att få eventuella fel rättade. Du kan också begära att uppgifter om dig raderas samt att behandlingen av dina personuppgifter begränsas. Om du vill ta del av uppgifterna ska du kontakta projektansvarig Per Johnsson.

Kontaktperson:

Per Johnsson (ansvarig handledare för examensarbetet)

Telefonnummer: +46 46 222 87 71.

E-mail: per.johnsson@psy.lu.se

Dataskyddsombud nås på: dataskyddsombud@lu.se

Om du är missnöjd med hur dina personuppgifter behandlas har du rätt att ge in klagomål till Datainspektionen, som är tillsynsmyndighet.

Hur kan jag ta del av resultatet av studien?

Du kommer att få möjlighet att läsa resultatet av forskningen i en rapport som kommer att finnas tillgänglig gratis. Vid intresse kan forskarna även skicka rapporten till dig. Det är frivilligt och vill du inte ta del av resultatet kommer ingen forskningsrapport att skickas till dig. Vid eventuella oförutsedda händelser eller bifynd erbjuds kontakt med leg. psykolog med lång erfarenhet.

Försäkring och ersättning

- Lunds universitet är återförsäkrade i Kammarkollegiet.
- Du som deltagare får reseersättning för resan till Lunds universitet.
- Deltagandet är frivilligt.
- Ditt deltagande är frivilligt och du kan när som helst välja att avbryta deltagandet. Om du väljer att inte delta eller vill avbryta ditt deltagande behöver du inte uppge varför.
- Om du vill avbryta ditt deltagande ska du kontakta den ansvariga för studien (se nedan).

Ansvariga för studien

Ansvarig för studien är Per Johnsson, leg. psykolog och universitetslektor.

Telefonnummer: +46 46 222 87 71.

E-mail: per.johnsson@psy.lu.se

Kontaktuppgifter till studiens författare

Klara Berg 0730 910330

Ting Matsson 072 018 74 05

Samtycke.lu@gmail.com

Samtycke till att delta i studien

Jag har fått muntlig och skriftlig information om studien "Hur vet du att du vill? *En tematisk analys om upplevelsen av sexuellt samtycke*" samt haft möjlighet att ställa frågor. Jag får behålla den skriftliga informationen.

Jag samtycker till att delta i studien.

Jag samtycker till att uppgifter om mig behandlas på det sätt som beskrivs i Information till forskningsperson.

Plats & Datum

Namnförtydligande

Underskrift